

**АНАЛІЗ ПОРУШЕНЬ
ПРАВ ЛЮДИНИ В
ОКУПОВАНОМУ
КРИМУ ЗА 2022 РІК**

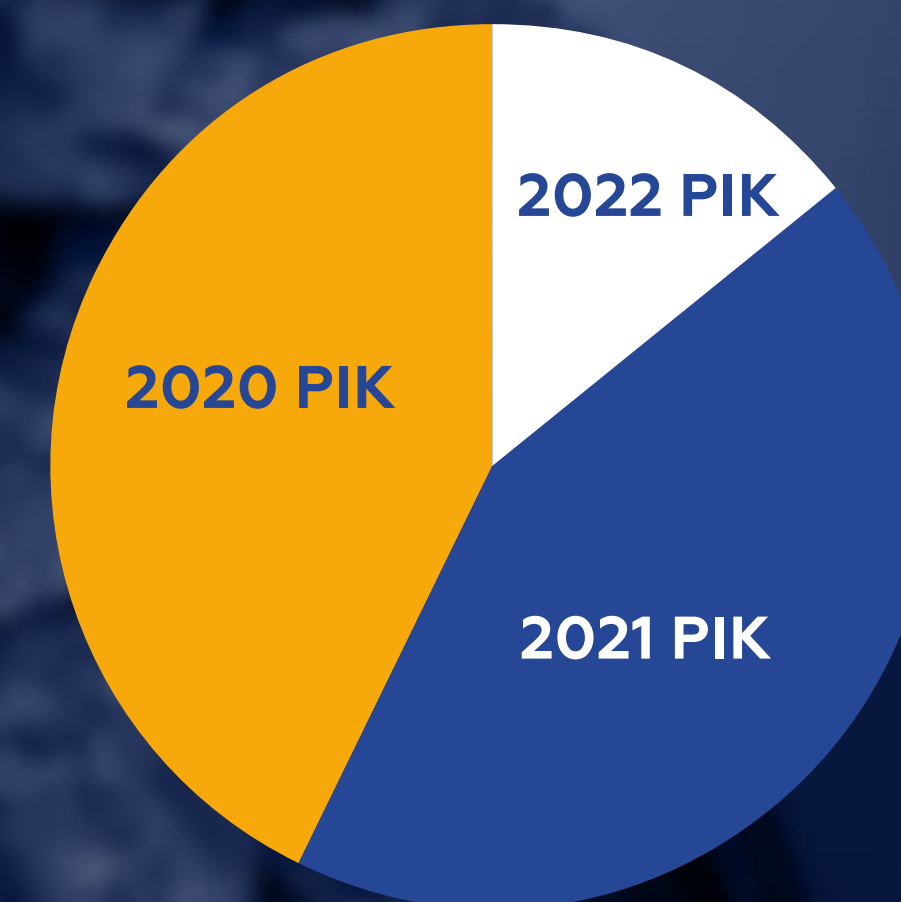

121 ЗАТРИМАННЯ

(95 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік було зафіксовано **121 затримання-утримання, 95 – щодо кримських татар**. Кількість, порівняно з 2021 роком, значно **зменшилася**, тоді було зафіксовано **366 затримань, у 2020 – 364**.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАТРИМАНЬ ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ

ОКУПАНТИ ЗАТРИМАЛИ

У «СПРАВІ ХІЗБ УТ-ТАХРІР»

11 ЗАТРИМАНИХ

› **9 ЛЮТОГО** кримських татар **АНСАРА ОСМА-НОВА, АМЕТХАНА АБДУЛВАПОВА, МАРЛЕНА МУСТАФАЄВА ТА ЕРНЕСТА СЕЙТОСМА-НОВА;**

› **14 КВІТНЯ** мешканця селища Роздольне 1993 року народження, обвинуваченого в публікаціях та коментарях у соцмережах, що містять ознаки пропаганди забороненої в РФ організації «Хізб ут-Тахрір» (інформація про особу затриманого уточнюється);

› **11 СЕРПНЯ** російські силовики затримали **ВІЛЕНА ТЕМЕР'ЯНОВА, ЕНВЕРА КРОША, СЕІТІЮ АББОЗОВА, МУРАТА МУСТАФАЄВА, ЕДЕМА БЕКІРОВА, РІНАТА АЛІЄВА** у Джанкойському районі;

У «СПРАВІ БАТАЛЬЙОНУ ІМ. НОМАНА ЧЕЛЕБІДЖІХАНА» **16 ЗАТРИМАНИХ**

- › **4 БЕРЕЗНЯ** кримського татарина **НА-СРУЛЛУ СЕЙДАЛІЄВА**;
- › **30 БЕРЕЗНЯ** кримського татарина **РУСТЕМА ГУГУРИКА**;
- › **11 КВІТНЯ** на адміністративному кордоні Херсонської області та Автономної Республіки Крим кримського татарина **АРСЕНА ІБРАЇМОВА**;
- › **14 КВІТНЯ** кримського татарина **РУСТЕМА ОСМАНОВА**;
- › **29 КВІТНЯ** жителя Херсонської області **АРТУРА МЕМЕТШАЄВА**;
- › **20 ТРАВНЯ** кримського татарина **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА**;

- › **27 ТРАВНЯ** кримського татарина **АЙДЕРА УМЕРОВА**;
- › **5 ЧЕРВНЯ** мешканця Херсонської області **МЕМЕТА ДОЛГОПОЛОВА**;
- › **21 ЛИПНЯ** у с. Сальково Генічеського району кримського татарина **ІГОРЯ ХАЛІЛОВА**;
- › **22 ЛИПНЯ** у Генічеську капітана 1-го рангу у відставці, колишнього командира корабля управління ВМС України «Славутич» **ОЛЕКСІЯ КИСЕЛЬОВА**;
- › **У ЛИПНІ** заарештували мешканця Новоолексіївки **СЕРГІЯ ГУДИМ**;

- › **У СЕРПНІ** двох мешканців Херсонської області, кримських татар **ХАЛІЛА АМЕТОВА ТА МАМЕДА МУСТАФАЄВА**;
- › **12 СЕРПНЯ** заарештували жителя Генічеська, кримського татарина **АКІМА ГАФАРОВА**;
- › **У ВЕРЕСНІ** стало відомо, що окупанти затримали жителя села Новолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИНА ТЕРЕЩЕНКА**;
- › **У ЛИСТОПАДІ** жителя Херсонської області за звинуваченням в участі в батальйоні імені Нома-на Челебіджіхана» (вивезли до Криму) (деталі уточнюються)

У СПРАВІ «СВІДКІВ ЄГОВИ»

3 ЗАТРИМАНИХ

- › **24 СЕРПНЯ** у Севастополі затримали 53-річного **ВІКТОРА КУДІНОВА** та 51-річного **СЕРГІЯ ЖИГАЛОВА**;

- › **У ГРУДНІ** затримали 53-річного жителя Сімферополя, який займався організацією відеозустрічей «Свідків Єгови» (дані уточнюються);

ЗА СТ.20.3.3 КОАП РФ («ПУБЛІЧНІ ДІЇ, СПРЯМОВАНІ НА ДИСКРЕДИТАЦІЮ ЗС РФ»)

20 ЗАТРИМАНИХ

- › **26 ТРАВНЯ** адвоката **ЕДЕМА СЕМЕДЛЯЄВА**;
- › **11 БЕРЕЗНЯ** чоловіка, який зробив на стінах «образливі» написи проти війни в Україні;
- › **25 БЕРЕЗНЯ** кримського татарина **ЗАЇРА СМЕДЛЯЄВА**;
- › **16 ТРАВНЯ** кримського художника **БОГДАНА ЗІЗ**;
- › **У ЧЕРВНІ** кримського татарина **АЗІЗА ФАЙЗУЛЛАЄВА** за підпал будівлі адміністрації села через незгоду з війною РФ проти України;

- › **13 ЛИПНЯ** активіста кримськотатарського національного руху **РОЛАНА ОСМАНОВА**;
  - › **26 СЕРПНЯ** у Севастополі затримали 30-річного місцевого жителя;
  - › **30 СЕРПНЯ** у Сімферополі російські силовики затримали п'ятьох підлітків, які у парку Гагаріна вигукували українські гасла та співали українські пісні;
  - › **14 ВЕРЕСНЯ** затримали 4 людей, які були причетні до прослуховування українських пісень на кримськотатарському весіллі;
- **14 ЖОВТНЯ** окупанти затримали дружину ветерана кримськотатарського національного руху **АСАНА ЧАПУХА АСІЄ ЧАПУХ**;
  - **У ГРУДНІ** окупанти затримали трьох мешканців Кіровського району - **ЮНУСА БУДЖЕКА, ДІЛЯВЕРА МЕМЕТОВА І ВАЛЕНТИНА КОМІСАРЕНКА** за виконання української пісні.

ЗА СТ. 20.3 КОАП РФ («ПРОПАГАНДА ЧИ ГРОМАДСЬКЕ ДЕМОНСТРУВАННЯ НАЦИСТСЬКОЇ АТРИБУТИКИ ЧИ СИМВОЛІКИ») **2 ЗАТРИМАНИХ**

- › **25 БЕРЕЗНЯ** кримського татарина **ЗАЇРА СМЕДЛЯЄВА**.

» У Листопаді колишнього викладача Білогірського технікуму **АНДРІЯ БІЛОЗЕРОВА** через «використання нацистської символіки».

**ЗА СТ. 20.2.2 КОАП РФ («ОРГАНІЗАЦІЯ МАСОВОГО
ОДНОЧАСНОГО ПЕРЕБУВАННЯ ГРОМАДЯН
У ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ»)** **З ЗАТРИМАНИХ**

» 27 травня адвокатів **НАЗІМА ШЕЙХМАМБЕТОВА, АЙДЕРА АЗАМАТОВА, ЕМІНЕ АВАМІЛЄВУ**.

Назім Шейхамбетов

Айдер Азаматов

Еміне Авамилєва

ЗА СТ. 275 КК РФ («ДЕРЖАВНА ЗРАДА») **3 ЗАТРИМАНИХ**

› **4 БЕРЕЗНЯ** кримського татарина
ЕМІЛЯ ЕМІРОВА;

› двох мешканців Севастополя, які нібито співпрацювали із СБУ (дані уточнюються);

ЗА СТ. 205.2 КК РФ («ПУБЛІЧНІ ЗАКЛИКИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»)

3 ЗАТРИМАНИХ

› **6 КВІТНЯ** кримськотатарського активіста **СЕРВЕРА БАРІЄВА;**

› **14 КВІТНЯ** 41-річного чоловіка, який на своїй сторінці у соціальній мережі «ВКонтакте» розмістив матеріали, які закликають до вбивства депута-

тів Державної думи (інформація про особу затриманого уточнюється);
› **23 ТРАВНЯ** підозрюваного «у публічних закликах до екстремістської діяльності» (ПІБ не поширюється).

ЗА СТ. 205 («ПРИГОТУВАННЯ ДО ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ») **3 ЗАТРИМАНИХ**

› **21 КВІТНЯ** «прихильника «Ісламської держави» у Сімферополі, який готував підрив залізниці (інформація про особу затриманого уточнюється);
› **28 КВІТНЯ** у Сімферополі колишнього українського морпіха, який готував вибух та підпал в одному з ТРЦ Криму за вказівкою «Азова» (інформація про особу затриманого уточнюється);
› **14 СЕРПНЯ** затримали у Херсоні ветерана АТО **ПАВЛА ЗАПОРОЖЦЯ**.

ЗА СТ. КК РФ СТАТТЯ 282. («ПОРУШЕННЯ НЕНАВИСТІ ЧИ ВОРОЖНЕЧІ») **2 ЗАТРИМАНИХ**

Едем Дудаков

› **17 ЛЮТОГО** делегата Курултаю кримськотатарського народу **ЕДЕМА ДУДАКОВА**;

› **У ЧЕРВНІ** мешканця Сімферополя, підозрюваного в «спонуканні до насильства щодо представників однієї з національностей у коментарях у соціальній мережі» (інформація про особу затриманого уточнюється).

ЗА СТ. 222.1 КК РФ («НЕЗАКОННЕ ПРИДБАННЯ, ПЕРЕДАЧА, ЗБУТ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЧИ НОСІННЯ ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ЧИ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ») **4 ЗАТРИМАНИХ**

- › **7 БЕРЕЗНЯ** «прихильника українських націоналістів» (деталі уточнюються);
- › **21 КВІТНЯ** «прихильника «Ісламської держави» у Сімферополі, який готував підриг залізниці (інформація про особу затриманого уточнюється);
- › **28 КВІТНЯ** у Сімферополі колишнього українського морпіха, який готував вибух та підпал в одному з ТРЦ Криму за вказівкою «Азова» (інформація про особу затриманого уточнюється);
- › **29 КВІТНЯ** громадянську журналістку **ІРИНУ ДАНИЛОВИЧ**.

ЗА СТ. 280.1 КК РФ («ПУБЛІЧНІ ЗАКЛИКИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСТРЕМІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»)

1 ЗАТРИМАНИЙ

› **22 ЛИПНЯ** мешканця селища Зуя Білогірського району Республіки Крим 1989 року народження.

ЗА СТ. 208 Ч. 1 КК РФ («ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ»)

1 ЗАТРИМАНИЙ

› **У СЕРПНІ** в Криму затримали 20-річного кримського татарина **АППА-ЗА КУРТАМЕТА**.

ЗА СТ. 208 Ч.2 КК РФ («ЗАМАХ НА УЧАСТЬ У НЕЗАКОННОМУ ЗБРОЙНОМУ ФОРМУВАННІ»)

1 ЗАТРИМАНИЙ

› **22 ЛИПНЯ** у Криму жителя Санкт-Петербурга, який нібито мав намір потрапити на материкову частину України для участі у бойових діях на боці українських військових.

МАСОВІ ЗАТРИМАННЯ 48 ЗАТРИМАНИХ

› **11 ЛЮТОГО** громадянських журналістів **АЛІ СУЛЕЙМАНОВА, АМАРА АБДУЛГАЗІЄВА** та **РУСТЕМА УСЕЇНОВА**;

› **18 ЛЮТОГО** 15 кримськотатарських активістів під час розгляду адміністративної «справи» щодо Дудакова;

» **9 БЕРЕЗНЯ** 30 кримських татар було затримано на посту ДПС на Керченському мосту. Вони їхали на оголошення вироку фігурантам другої сімферопольської «справи Хізб ут-Тахрір», але у результаті повернулися назад.

» **19 ГРУДНЯ** окупанти безпідставно затримали Ернеста і Марлена Ахаєвих, яких відпустили через один день.

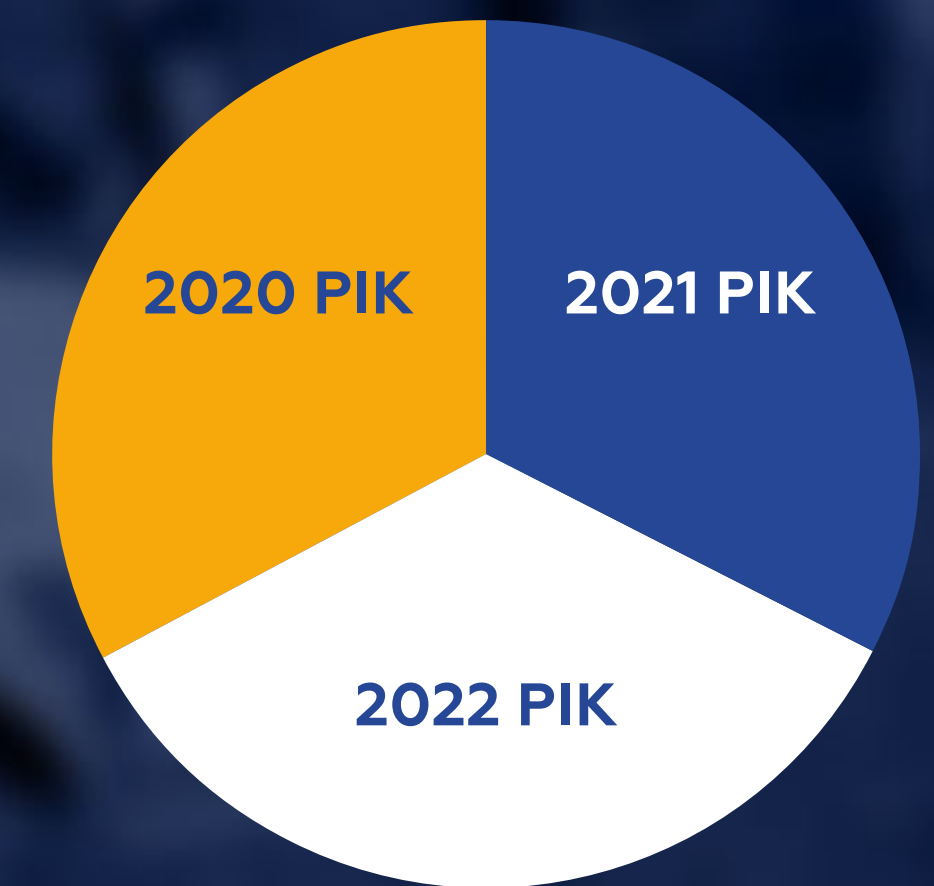
Алі Сулейманов, Амар Абдулгазієв та
Рустем Усеїнов

50 ОБШУКІВ

(25 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік в окупованому Криму російські силовики провели щонайменше 50 обшуків, 25 – щодо кримських татар. За 2021 рік було зафіксовано 53 обшуки, а у 2020 – 50.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОБШУКІВ ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ

» У СІЧНІ російські силовіки провели обшук у кримськотатарському комплексі «**АЛЕМ**», не представивши документи, що санкціонують обшуки.

» У ЛЮТОМУ провели обшуки в будинках **АНСАРА ОСМАНОВА, АМЕТХАНА АБДУЛВАПОВА, МАРЛЕНА МУСТАФАЄВА, ЕРНЕСТА СЕЙТОСМАНОВА ТА ЕДЕМА ДУДАКОВА.**

» У БЕРЕЗНІ провели обшуки в будинках **ЕМІЛЯ ЕМІРОВА, НАСРУЛЛИ СЕЙДАЛІЄВА, АБДУРЕШИТА ДЖЕППАРОВА ТА ЗАЇРА СМЕДЛЯЄВА.**

- › У **КВІТНІ** провели обшуки в будинках **СЕРВЕРА БАРІЄВА, ІРИНИ ДАНИЛОВИЧ.**
- › У **ТРАВНІ** провели обшуки в будинках **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА, АЙДЕРА УМЕРОВА.**
- › У **ЧЕРВНІ** російські силовіки провели обшук у Судаку в селі К'утлах (Веселе) у будинку активіста **НАРІМАНА КУРКЧІ.**
- › У **СЕРПНІ** провели обшуки у Кримських татар **ВІЛЕНА ТЕМЕР'ЯНОВА, ЕНВЕРА КРОША, СЕЇТІЯ АББОЗОВА, МУРАТА МУСТАФАЄВА, ЕДЕМА БЕКІРОВА, РІНАТА АЛІЄВА, ЄВГЕНА ЖУКОВА ТА ВІКТОРА КУДІНОВА ТА СЕРГІЯ ЖИГАЛОВА.**
- › У **ВЕРЕСНІ** стало відомо, що 18 червня окупанти провели обшук у жителя села Новолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИНА ТЕРЕЩЕНКА.**

- › **У ЖОВТНІ** окупанти провели обшук у будинку ветерана кримськотатарського національного руху **АСАНА ЧАПУХА**.
- › **У ГРУДНІ** окупанти провели обшук у будинках **МУСТАФИ МУРАХАСА**; братів **МАРЛЕНА**, **ЕРНЕСТА** та **АМЕТА АХАЄВИХ** та у 20-ти представників організації «Свідки Єгови» (дані уточнюються).

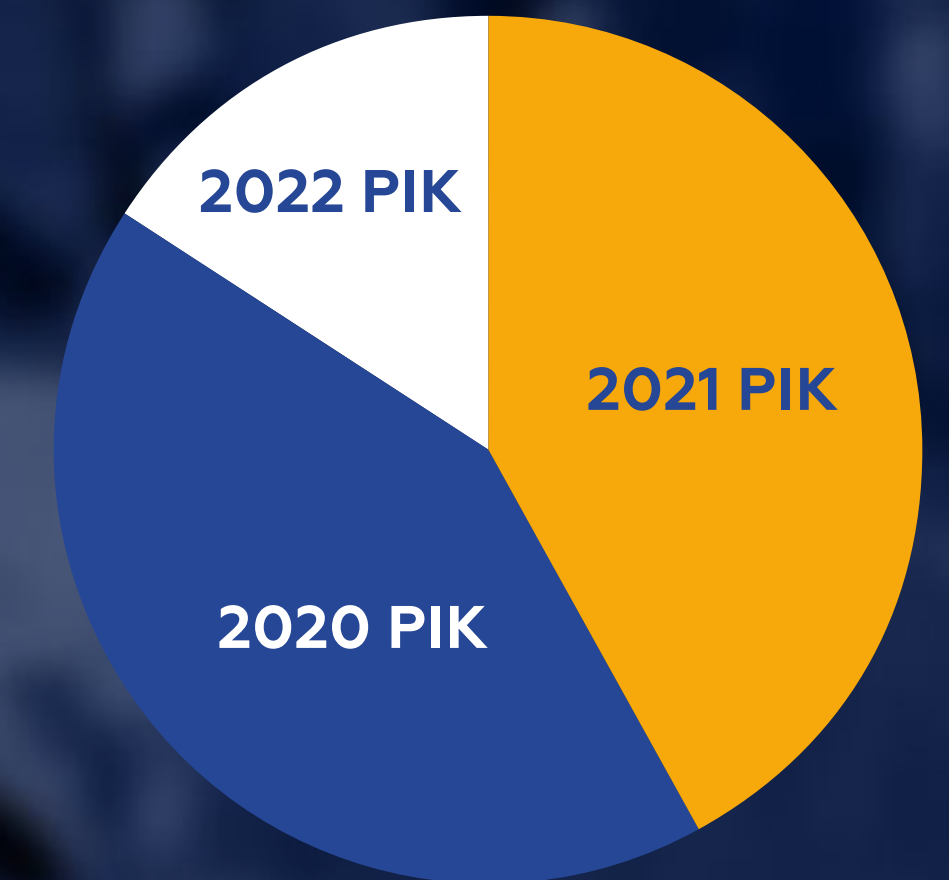
The background is a dark blue, blurred image of a courtroom. In the center, a person is seated at a desk, looking towards the camera. To the right, another person is partially visible. In the foreground, a sign is partially visible with the text "СЛЕДСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ РОССИИ".

137 ДОПИТІВ

(94 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік було зафіксовано **137 випадків допитів, опитувань та «розмов»**. **94 – щодо кримських татар**. **За 2021 рік** було зафіксовано **366 допитів**, за **2020 – 364**.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОПИТІВ ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ

ДОПИТИ, ОПИТУВАННЯ ТА «РОЗМОВИ» З БОКУ РОСІЙСЬКИХ СИЛОВИКІВ ЗАЗНАВАЛИ:

- › **ПРАЦІВНИКИ** кримськотатарського комплексу **«АЛЕМ»**, де проводився обшук у січні;
- › затримані 9 лютого **АНСАР ОСМАНОВ, АМЕТХАН АБДУЛВАПОВ, МАРЛЕН МУСТАФАЄВ ТА ЕРНЕСТ СЕЙТОСМАНОВ;**
- › громадянські журналісти **АЛІ СУЛЕЙМАНОВ, АМАР АБДУЛГАЗІЄВ ТА РУСТЕМ УСЕЇНОВ;**

- › заарештований за пост на сторінці у Facebook у 2017 році **ЕДЕМ ДУДАКОВ**;
- › затримані 18 лютого **15 КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ АКТИВІСТІВ**;
- › кримські татари **ЕМІЛЬ ЕМІРОВ, НАСРУЛЛА СЕЙДАЛІЄВ, АБДУРЕШИТ ДЖЕППАРОВ, ЕДЕМ ДУДАКОВ ТА ЗАЇР СМЕДЛЯЄВ**;
- › **ЗАТРИМАНИЙ** 7 березня **«ПРИХИЛЬНИК УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ»** (деталі уточнюються);

› **30 КРИМСЬКИХ ТАТАР**, які були затримані 9 березня на посту ДПС на Керченському мосту. Вони їхали на оголошення вироку фігурантам другої сімферопольської «справи Хізб ут-Тахрір», але у результаті повернулися назад;

› **ЗАТРИМАНИЙ** 11 березня у Феодосії **ЧОЛОВІК**, який зробив на стінах «образливі» написи проти війни в Україні;

› **8 ОСІБ**, яким було призначено штрафи за «дискредитацію російської армії»;

› кримський активіст **СЕРГІЙ АКІМОВ**, звинувачений у «дискредитації російської армії»;

Сергій Акімов

- › кримськотатарський активіст **СЕРВЕР БАРІЄВ;**
- › кримський татарин **АРСЕН ІБРАЇМОВ;**
- › **55-РІЧНИЙ ЖИТЕЛЬ СЕВАСТОПОЛЯ,** який зрізав «патріотичний» банер на підтримку вторгнення

- Росії в Україну (інформація про особу допитаного уточнюється);
- › **КРИМЧАНИН,** який на своїй сторінці у соціальній мережі «ВКонтакте» розмістив матеріали, що закликають до вбивства депутатів Державної думи (інформація про особу допитаного уточнюється);

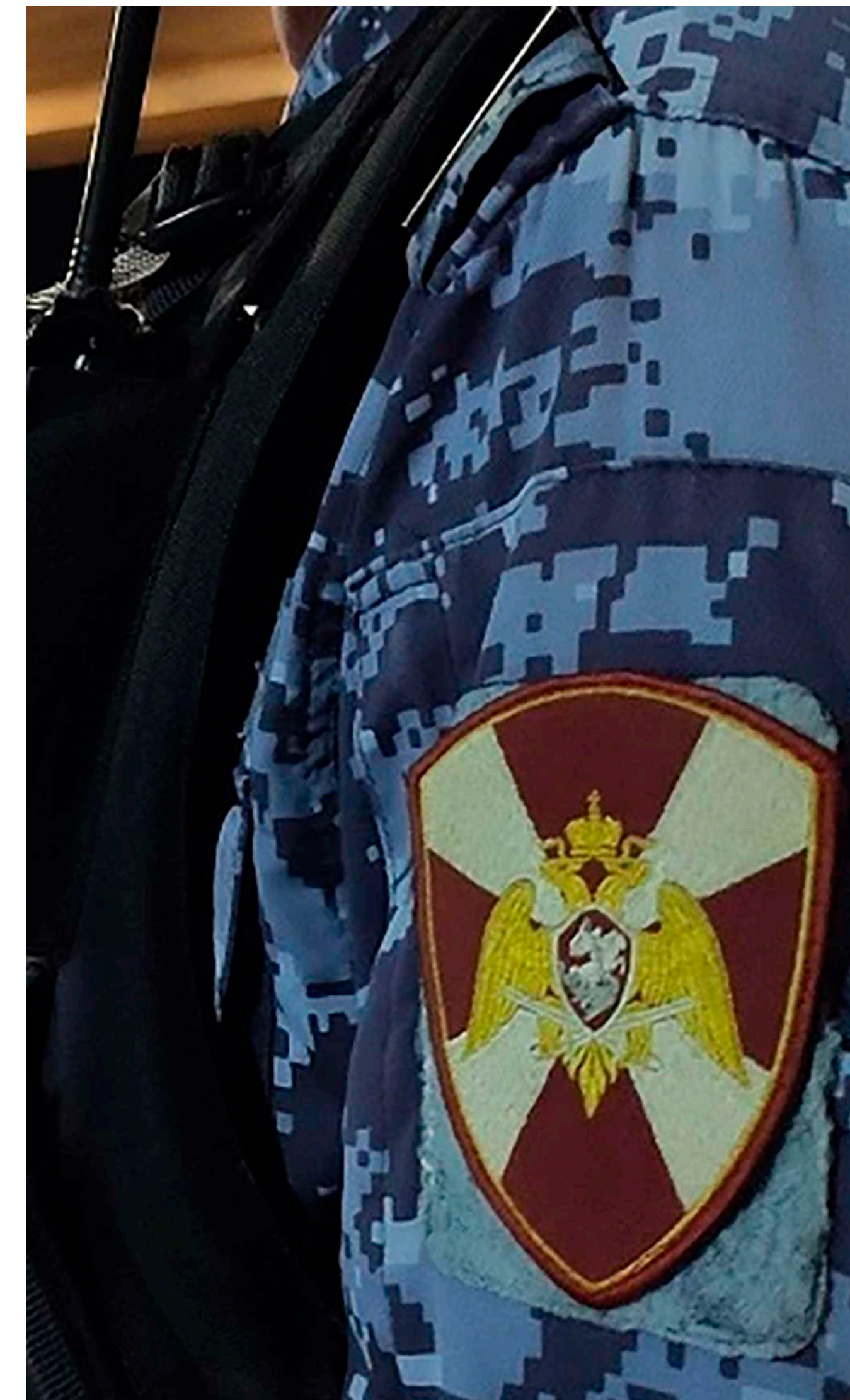
› **ЖИТЕЛЬ СЕЛИЩА РОЗДОЛЬ-НЕ**, обвинувачений у публікаціях та коментарях у соцмережах, що містять ознаки пропаганди забороненої в РФ організації «Хізб-ут Тахрір» (інформація про особу допитаного уточнюється);

› **«ПРИХИЛЬНИК «ІСЛАМСЬКОЇ ДЕРЖАВИ»** у Сімферополі, який готував підрив залізниці (інформація про особу допитаного уточнюється);

› **КОЛИШНІЙ УКРАЇНСЬКИЙ МОРПІХ**, якого звинувачують у підготовці вибуху та підпалу в одному із ТРЦ Криму за вказівкою «Азова» (інформація про особу допитаного уточнюється);

› житель Херсонської області **АРТУР МЕМЕТШАЄВ**;

- › громадянська журналістка **ІРИНА ДАНИЛОВИЧ;**
- › імам **ЕМІР МЕДЖИТОВ;**
- › кримський татарин **НАЗИМ МУРАДАСИЛОВ;**
- › кримський художник **БОГДАН ЗІЗА;**
- › кримський татарин **РУСЛАН АБДУРАХМАНОВ;**
- › підозрюваний «у публічних закликах до екстремістської діяльності» (ПІБ не поширюється);
- › адвокати **ЕДЕМ СЕМЕДЛЯЄВ, НАЗИМ ШЕЙХМАМБЕТОВ, АЙДЕР АЗАМАТОВ, ЕМІНЕ АВАМІЛЄВА;**
- › кримський татарин **АЙДЕР УМЕРОВ;**

- › **МЕШКАНЕЦЬ СІМФЕРОПОЛЯ**, підозрюваний у «спонуканні до насильства щодо представників однієї з національностей у коментарях у соціальній мережі» (інформація про особу уточнюється);
- › кримський татарин **АЗІЗ ФАЙЗУЛЛАЄВ**;
- › кримський татарин **НАРІМАН КУРКЧІ**;
- › кримський татарин **МЕМЕТ ДОЛГОПОЛОВ**;

- › активіст кримськотатарського національного руху **РОЛАН ОСМАНОВ;**
- › кримський татарин **ІГОР ХАЛІЛОВ;**
- › колишній командир корабля управління ВМС України «Славутич» **ОЛЕКСІЙ КИСЕЛЬОВ;**
- › мешканець селища Зуя Білогірського району Республіки Крим 1989 року народження; *(Дані уточнюються)*
- › житель Санкт-Петербурга, який нібито мав намір потрапити на материкову частину України для участі у бойових діях на боці українських військових; *(Дані уточнюються)*
- › Кримські татари **ВІЛЕН ТЕМЕР'ЯНОВ, ЕНВЕР КРОШ, СЕЇТІЯ АББОЗОВ, МУРАТ МУСТАФАЄВ, ЕДЕМ БЕКІРОВ, РІНАТ АЛІЄВ;**

- › кримський татарин **АППАЗ КУРТАМЕТОВ;**
- › діджей **ЮРІЙ РОДІОНОВ;**
- › житель Херсона **ПАВЛО ЗАПОРОЖЕЦЬ;**
- › жителі Севастополя **ВІКТОР КУДІНОВ** та **СЕРГІЙ ЖИГАЛОВ;**
- › 30-річний житель Севастополя, якого затримали за дискредитацію ЗС РФ;
- › п'ятеро підлітків, яких затримали через те, що вони у парку Гагаріна вигукували українські гасла та співали українські пісні;
- › кримські татари **ХАЛІЛ АМЕТОВ** та **МАМЕД МУСТАФАЄВ;**
- › житель села Новолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИН ТЕРЕЩЕНКО;**

- › 6 людей, які були причетні до прослуховування українських пісень на кримськотатарському весіллі.
- › Ветеран кримськотатарського національного руху **АСАН ЧАПУХ** та його дружина **АСІЄ ЧАПУХ**;
- › колишній викладач Білогірського технікуму **АНДРІЙ БІЛОЗЕРОВ** через «використання нацистської символіки»;
- › два мешканці Севастополя, які нібито співпрацювали із СБУ (дані уточнюються);
- › 53-річний житель Сімферополя, який займався організацією відеозустрічей «Свідків Єгови» (дані уточнюються);
- три мешканці Кіровського району - **ЮНУС БУДЖЕК, ДІЛЯВЕР МЕМЕТОВ** і **ВАЛЕНТИН КОМІСАРЕНКО**;

» ЕРНЕСТ, АМЕТ І МАРЛЕН АХАЄВІ.

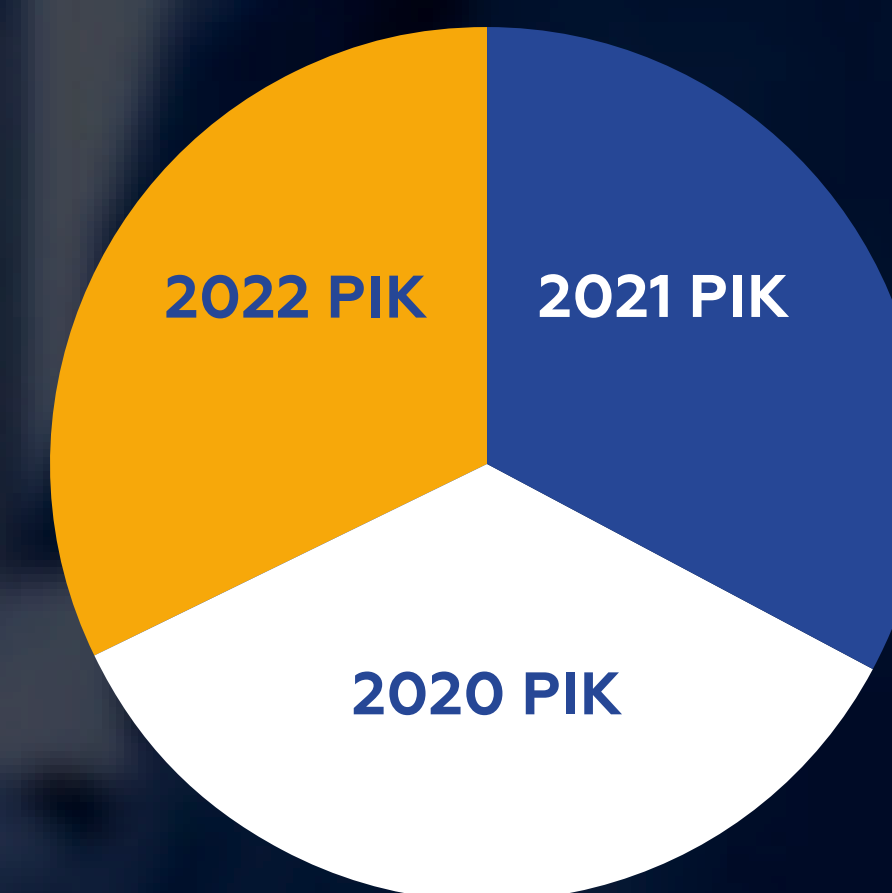

193 АРЕШТИ

(140 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік зафіксовано **193** випадки арештів, з них **140** – щодо представників корінного кримськотатарського народу. Із **193** випадків: **55** – вироки, **40** – нові арешти, **23** – адміністративні арешти, **75** – продовження строків тримання під вартою. За минулий рік було зафіксовано **210** випадків арешту, а за 2020 – **197**.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АРЕШТІВ ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ

ВИРОКИ 55

› 11 лютого політв'язня **ЗЕКІР'Ю МУРАТОВА** засудили до **11 РОКІВ І 6 МІСЯЦІВ** позбавлення волі в колонії суворого режиму, а **ВАДИМА БЕКТЕМИРОВА - ДО 11 РОКІВ.** (Стаття 205.5. КК РФ)

Зекір'я Муратов

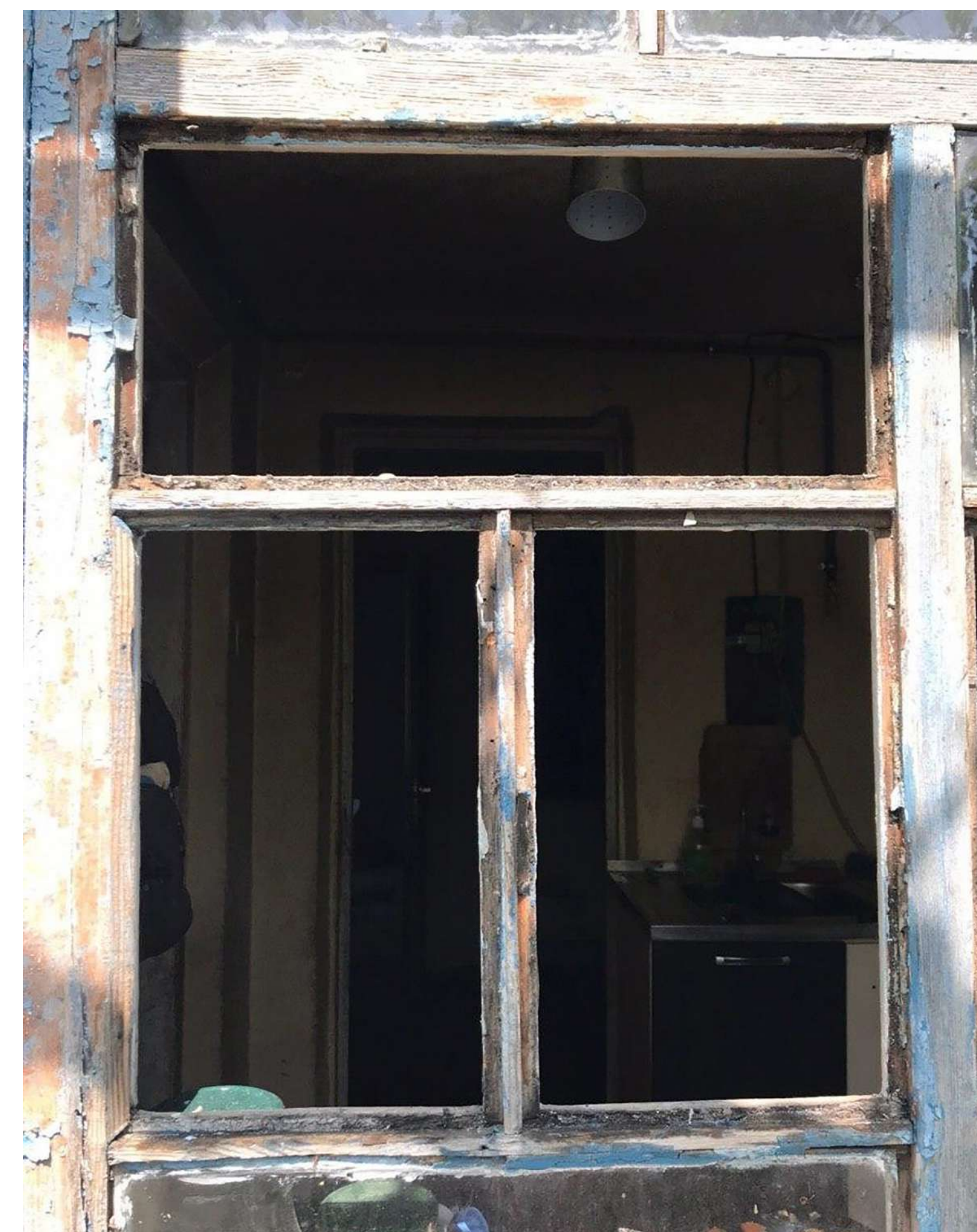

Вадим Бектемиров

› 16 лютого **ВЛАДИСЛАВУ ЄСИПЕНКУ** присудили **6 РОКІВ** позбавлення волі в колонії загального режиму та штраф у розмірі 110 тисяч рублів. (Ст. 222 КК РФ, 223 КК РФ)

› 16 лютого **АРТЕМА ШАБЛІЯ** засудили до **2 РОКІВ УМОВНО** через участь у забороненій у Росії релігійній організації «Свідки Єгови». (Ч.2 ст. 282.2 КК РФ)

› 10 березня політв'язнів **РЕМЗІ БЕКІРОВА** та **РІЗУ ІЗЕТОВА** засудили до **19 РОКІВ** позбавлення волі в колонії суворого режиму, **РАЇМА АЙВАЗОВА** - до **17**, **ШАБАНА УМЕРОВА** - до **18** і **ФАРХОДА БАЗАРОВА** - до **15**. Політв'язні змушені перші 5 років відбувати у в'язниці.

Вікно, вибите силовиками у будинку Артема Шаблія під час штурму. Керч. 26 травня 2020 року.

Фото з судового засідання: Ремзі Бекіров, Різа Ізетов, Раїм Айвазов, Шабан Умеров і Фарход Базаров

› 18 березня політв'язнів **АКІМА БЕКІРОВА, СЕЙТВЕЛІ СЕЙТАБДІЄВА, РУСТЕМА СЕЙТХАЛІЛОВА** засудили до **14 РОКІВ** колонії суворого режиму, з них перші 5 років – у в'язниці, **ЕСКЕНДЕРА СУЛЕЙМАНОВА** та **АСАНА ЯНИКОВА** до **15 РОКІВ** колонії суворого режиму, з них перші 5 років – у в'язниці.

› 22 березня **ТИМУРА ЯЛКАБОВА** засудили до **17 РОКІВ** позбавлення волі з відбуттям перших 4 років у в'язниці, **ЛЕНУРА СЕЙДАМЕТОВА** до **13 РОКІВ** позбавлення волі з відбуттям перших 4 років у в'язниці.

Еміль Зіядінов

› 19 квітня окупанти засудили фігуранта «справи Хізб ут-Тахрір» **ЕМІЛЯ ЗІЯДІНОВА** до **17 РОКІВ** ув'язнення з відбуванням перших 4 років у в'язниці, решта строку в колонії суворого режиму з обмеженнями після відбуття протягом 1 року 6 місяців.

› 22 квітня міський суд м. Армянська оголосив вирок у справі проти лідера кримськотатарського народу **МУСТАФИ ДЖЕМІЛЄВА**. За двома покараннями спливли терміни давності, за третім оголошено амністію.

› 27 квітня, окупанти засудили фігуранта «справи українських диверсантів» **ДМИТРА ШТИБЛІКОВА** до **12 РОКІВ ТА 6 МІСЯЦІВ** колонії суворого режиму.

› 12 травня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив фігурантів «справи Хізб ут-Тахрір»: **ТОФІКА АБДУЛГАЗІЄВА, ВЛАДЛЕНА АБДУЛКАДИРОВА, ІЗЗЕТА АБДУЛЛАЄВА, МЕДЖИТА АБДУРАХМАНОВА** до **12 РОКІВ** колонії суворого режиму з першими 5 роками у в'язниці та обмеженням волі на 1 рік після звільнення, **БІЛЯЛА АДІЛОВА** до **14 РОКІВ** колонії з першими 5 роками у в'язниці та обмеженням волі на 1 рік та 6 місяців.

› 26 травня Апеляційна інстанція Верховного «суду» Криму змінила вирок стосовно лідера кримськотатарського народу **МУСТАФИ ДЖЕМІЛЄВА**, призначивши йому покарання у вигляді **3 РОКІВ** позбавлення волі та штрафу у розмірі 20 тисяч рублів.

Суд над фігурантами «справи Хізб ут-Тахрір»

› 8 липня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону оголосив вирок фігурантам «справи Хізб ут-Тахрір». Окупанти засудили:

ЕРНЕСТА ІБРАГІМОВА до 13 років ув'язнення в колонії суворого режиму з першими 3,5 роками у в'язниці та ще 1 роком обмеження свободи пересування на волі

ОЛЕГА ФЕДОРОВА до 13 років ув'язнення в колонії суворого режиму з першими 3,5 роками у в'язниці та ще 1 роком обмеження свободи пересування на волі

ІСМЕТА ІБРАГІМОВА до 19 років позбавлення волі, з яких перші 5 років він повинен буде провести у в'язниці та ще 1 роком обмеження волі пересування на волі

- › 19 липня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив фігуранта справи «Хізб ут-Тахрір» **АЗАМАТА ЕЮПОВА** до 17 років позбавлення волі в колонії суворого режиму з першими 3 роками у в'язниці та ще 1,5 роками обмеження волі.
- › 18 серпня «суд» окупованого Криму пом'якшив вирок позаштатному співробітнику Радіо Свобода **ВЛАДИСЛАВУ ЄСИПЕНКО**. Чоловіка засудили до 5 років позбавлення волі у колонії загального режиму та штрафу у розмірі 110 тисяч рублів.
- › 19 серпня Білогірський районний «суд» окупованого Криму засудив **РУСТЕМА ОСМАНОВА** до 6 років позбавлення волі за звинуваченням за участю кримськотатарського добровольчого батальйону ім. Номана Челебіджіхана.

- › 2 вересня Київський районний «суд» окупованого Сімферополя засудив до 5 років колонії суворого режиму кримських татар **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА** та **АЙДЕРА УМЕРОВА**, яких звинуватили в участі у батальйоні імені Номана Челебіджіхана.
- › 6 вересня окупанти засудили до 10 років колонії суворого режиму кримського татарина **АРСЕНА ІБРАЇМОВА**, якого звинуватили в участі у батальйоні імені Номана Челебіджіхана.
- › 9 вересня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив фігуранта «справи Хізб ут-Тахрір» **ЯШАРА ШИХАМЕТОВА** до 11 років колонії суворого режиму з першими 4 роками відбування ув'язнення за більш суворих умов.

› 21 вересня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону оголосив вироки політв'язням:

НАРІМАНУ ДЖЕЛЯЛОВУ – 17 років позбавлення волі зі штрафом 700 тисяч рублів та з обмеженням волі 1,5 року після звільнення

АСАНУ АХТЕМОВУ – 15 років позбавлення волі зі штрафом 500 тисяч рублів та обмеженням волі 1 рік

АЗІЗА АХТЕМОВА – 13 років позбавлення волі зі штрафом 500 тисяч рублів і обмеженням волі 1 рік.

- › 6 жовтня Нахімовський районний «суд» Севастополя засудив політв'язнів **ЄВГЕНА ЖУКОВА, ВОЛОДИМИРА МАЛАДИКУ** та **ВОЛОДИМИР САКАДУ** до 6 років колонії загального режиму через участь у забороненій у росії релігійній організації «Свідки Єгови».
- › 17 жовтня російський суд в окупованому Криму ухвалив вирок кримському татарину **АРТУРУ МЕМЕТШАЄВУ**, у якого раніше в місті Генічеськ провели обшук. Йому присудили 6,5 років позбавлення волі.
- › 26 жовтня окупанти засудили до 8,5 років колонії суворого режиму кримського татарина **РУСТЕМА ГУГУРИКА**, якого звинуватили «в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджіхана».

› 11 листопада «суд» в окупованому Криму засудив громадянина України до 6 років в'язниці за участь у батальйоні імені Номана Челебіджіхана.

› Підконтрольний Росії Керченський міський суд засудив матроса з Євпаторії одного року позбавлення волі за звинуваченням в «екстремістській діяльності»

› 24 листопада Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив:

ЕНВЕРА АМЕТОВА до 13 років позбавлення волі з відбуванням перших 4 у в'язниці

ОСМАНА АРИФМЕМЕТОВА до 14 років позбавлення волі з відбуванням перших 4 у в'язниці

ЯШАРА МУЄДІНОВА до 13 років позбавлення волі з відбуванням перших 4 у в'язниці

РУСЛАНА СУЛЕЙМАНОВА до 14 років позбавлення волі з відбуванням перших 4 у в'язниці,

РУСТЕМА ШЕЙХАЛІЄВА 14 років позбавлення волі з відбуванням перших 4 у в'язниці

› 30 листопада Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону засудив **МАРЛЕНА МУСТАФАЄВА** до 17 років суворого режиму з відбуттям перших 3 років у в'язниці та обмеженнями після відбуття терміном 1 рік 6 місяців.

› 30 листопада «суд» окупованого Криму засудив політв'язня **НАСРУЛЛУ СЕЙДАЛІЄВА** до 9 років позбавлення волі;

- › У грудні Джанкойський «райсуд» засудив до 4 років та 3 місяців колонії суворого режиму українця, мешканця села Новоолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИНА ТЕРЕЩЕНКА**;
- › 19 грудня «суд» окупованого Криму ухвалив вирок мешканцю Севастополя **ЄВГЕНУ ПЕТРУШИНУ** за співпрацю з ЗСУ. Його засудили до 12 років колонії.
- › 28 грудня «суд» в окупованому Криму засудив громадянську журналістку та медсестру **ІРИНУ ДАНИЛОВИЧ** до 7 років позбавлення волі.
- › 29 грудня Південний окружний військовий суд у Ростові-на-Дону оголосив вирок фігуранту справи «Хізб ут-Тахрір» **ЕРНЕСУ АМЕТОВУ**. Окупанти засудили чоловіка до 11 років колонії суворого режиму та 1 року обмежень.

НОВІ АРЕШТИ 40

› **9 ЛЮТОГО** окупанти заарештували чотирьох кримських татар: **АНСАРА ОСМАНОВА, АМЕТХАНА АБДУЛВАПОВА, МАРЛЕНА МУСТАФАЄВА ТА ЕРНЕСТА СЕЙТОСМАНОВА**

› **7 БЕРЕЗНЯ** у Севастополі задержали «**ПРИХИЛЬНИКА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ**», який нібито зберігав удома тротилову шашку. (Частина 1 ст 222.1 КК РФ)

Рустем Гугурик

› **31 БЕРЕЗНЯ** заарештували кримського татарина **РУСТЕМА ГУГУРИКА** за підозрою в участі у добровільному батальйоні імені Номана Челебіджіхана.

› **11 КВІТНЯ** заарештували кримського татарина **АРСЕНА ІБРАЇМОВА** за підозрою в участі у батальйоні імені Номана Челебіджіхана;

› **14 КВІТНЯ** заарештували **41-РІЧНОГО ЧОЛОВІКА**, який на своїй сторінці у соціальній мережі «ВКонтакте» розмістив матеріали, що закликають до вбивства депутатів Державної думи (частини 2 статті 205.2 КК РФ) (інформація про особу заарештованого уточнюється);

› **14 КВІТНЯ** заарештували **МЕШКАНЦЯ СЕЛИЩА РОЗДОЛЬНЕ** 1993 року народження, обвинуваченого в публікаціях та коментарях у соцмережах, що містять ознаки пропаганди забороненої в РФ організації «Хізб-ут Тахрір» (ч. 2 статті 205.2 КК РФ) (інформація про особу арештований);

› **15 КВІТНЯ** заарештували кримського татарина **РУСТЕМА ОСМАНОВА** за підозрою в участі у батальйоні імені Номана Челебіджихана;

› **21 КВІТНЯ** заарештували «прихильника «Ісламської держави» у Сімферополі, якого звинувачують у підготовці підриву залізниці (ч. 1 статті 30 та ч. 1 статті 205) (інформація про особу заарештованого уточнюється);

Рустем Османов

- › **28 КВІТНЯ** у Сімферополі заарештували **КОЛИШНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО МОРПІХА**, якого звинувачують у підготовці вибуху та підпалу в одному з ТРЦ Криму за вказівкою «Азова» (інформація про особу заарештованого уточнюється);
- › **29 КВІТНЯ** заарештували жителя Херсонської області **АРТУРА МЕМЕТШАЄВА** підозрюваного в участі в батальйоні імені Номана Челібіджихана;
- › **29 КВІТНЯ** заарештували громадянську журналістку **ІРИНУ ДАНИЛОВИЧ**;
- › **12 ТРАВНЯ** колишнього фігуранта другої бахчисарайської «справи Хізб ут-Тахрір» **ЕРНЕСА АМЕТОВА** повторно заарештували в залі Південного окружного військового суду в Ростові-на-Дону;

Ірин Данилович

› **20 ТРАВНЯ** у селі Азовському Генічеського району окупанти заарештували місцевого жителя **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА** та вивезли до Криму. Чоловіка також звинувачують у участі в батальйоні імені Номана Челібіджихана. Він перебуває у СІЗО Сімферополя;

› **23 ТРАВНЯ** заарештували **ЖИТЕЛЯ СІМФЕРОПОЛЯ** окупованого Криму, підозрюваного «у публічних закликах до екстремістської діяльності» (ПІБ не поширюється);

› **27 ТРАВНЯ** стало відомо, що російські силовики у с. Партизани заарештували кримського татарина **АЙДЕРА УМЕРОВА**, якого вивезли до Криму. Наразі він перебуває в СІЗО Сімферополя;

› кримського татарина **АЗІЗА ФАЙЗУЛЛАЄВА**, якого звинувачують у підпалі будівлі адміністрації села через незгоду з війною РФ проти України;

› **5 ЧЕРВНЯ** заарештували мешканця Херсонської області **МЕМЕТА ДОЛГОПОВОА**;

› **14 ЧЕРВНЯ** затримали **МЕШКАНЦЯ СІМФЕРОПОЛЯ**, підозрюваного у «спонуканні до насильства щодо представників однієї з національностей у коментарях у соціальній мережі» (інформація про особу затриманого уточнюється).

- › **21 ЛИПНЯ** у с. Сальково Генічеського району було затримано кримського татарина **ІГОРЯ ХАЛІЛОВА**. Його помістили у СІЗО Сімферополя. (Участь у батальйоні імені Номана Челебіджіхана)
- › **22 ЛИПНЯ** у Генічеську було затримано капітана 1-го рангу у відставці, колишнього командира корабля управління ВМС України «Славутич» **ОЛЕКСІЯ КИСЕЛЬОВА**. Олексія помістили у СІЗО Сімферополя. (Участь у батальйоні імені Номана Челебіджіхана)
- › **22 ЛИПНЯ** затримали мешканця селища Зуя Білогірського району Республіки Крим 1989 року народження. (ч. 2 ст. 280 КК РФ «Публічні заклики до здійснення екстремістської діяльності»).
- › **22 ЛИПНЯ** у Криму співробітники ФСБ Росії затримали жителя Санкт-Петербурга, який нібито мав намір потрапити на материкову частину України для участі у бойових діях на боці українських військових.

- › **11 СЕРПНЯ** заарештували кримських татар **ВІЛЕНА ТЕМЕР'ЯНОВА, ЕН-ВЕРА КРОША, СЕЇТІЮ АББОЗОВА, МУРАТА МУСТАФАЄВА, ЕДЕМА БЕ-КІРОВА, РІНАТА АЛІЄВА** за звинуваченням у участі в організації «Хізб ут-Тахрір».
- › **14 СЕРПНЯ** заарештували мешканця Херсона, ветерана АТО **ПАВЛА ЗАПОРОЖЦЯ**, його звинуватили у «підготовці теракту».
- › **У СЕРПНІ** заарештували двох мешканців Херсонської області, кримських татар **ХАЛІЛА АМЕТОВА** та **МАМЕДА МУСТАФАЄВА** за підозрою в участі у батальйоні імені Номана Челебіджихана.
- › **У ВЕРЕСНІ** стало відомо, що окупанти заарештували українця, мешканця села Новоолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИНА ТЕРЕЩЕНКА** за підозрою за участю в батальйоні імені Номана Челебіджихана.

- › Київський районний «суд» окупованого Криму заарештував викраденого **В ЛІПНІ** кримського татарина **АППАЗА КУРТАМЕТОВА**.
- › Громадянин Іспанії, волонтер **ГАРСІЯ КАЛАТАЮД**, якого окупанти викрали півроку тому, утримується разом із мером Голої Пристані Олександром Бабичем у Сімферопольському СІЗО.
- › ФСБ Росії заявила про арешт мешканця Херсонської області. Його звинуватили в участі у забороненому в Росії «батальйоні імені Номана Челебіджіхана».
- › **8 ГРУДНЯ** у Севастополі заарештовано двох жителів, які нібито співпрацювали із СБУ. Окупанти порушили кримінальні справи за статтею 275 КК РФ та арештували на 2 місяці. (Дані не розголошуються)

АДМІНІСТРАТИВНІ АРЕШТИ 23

› **18 ЛЮТОГО** делегату Курултаю кримськотатарського народу **ЕДЕМУ ДУДАКОВУ** присудили **10 ДІБ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ** за пост на сторінці у Facebook у 2017 році.

› **19 ЛЮТОГО** «суд» заарештував **10 КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ АКТИВІСТІВ**, які прийшли на відкрите судове засідання у «справі» Едема Дудакова:

- **НА 5 ДІБ** заарештували **ДЖЕППАРА МУЗАФФАРОВА**
- **НА 7 ДІБ** заарештували **АЗІЗА АЗІЗОВА, НАРІМАНА СЕЙТАЛІЄВА, КЯЗИМА УСЕЇНОВА, АМЕТХАНА УМЕРОВА, РЕШАТА СЕЙДАМЕТОВА**

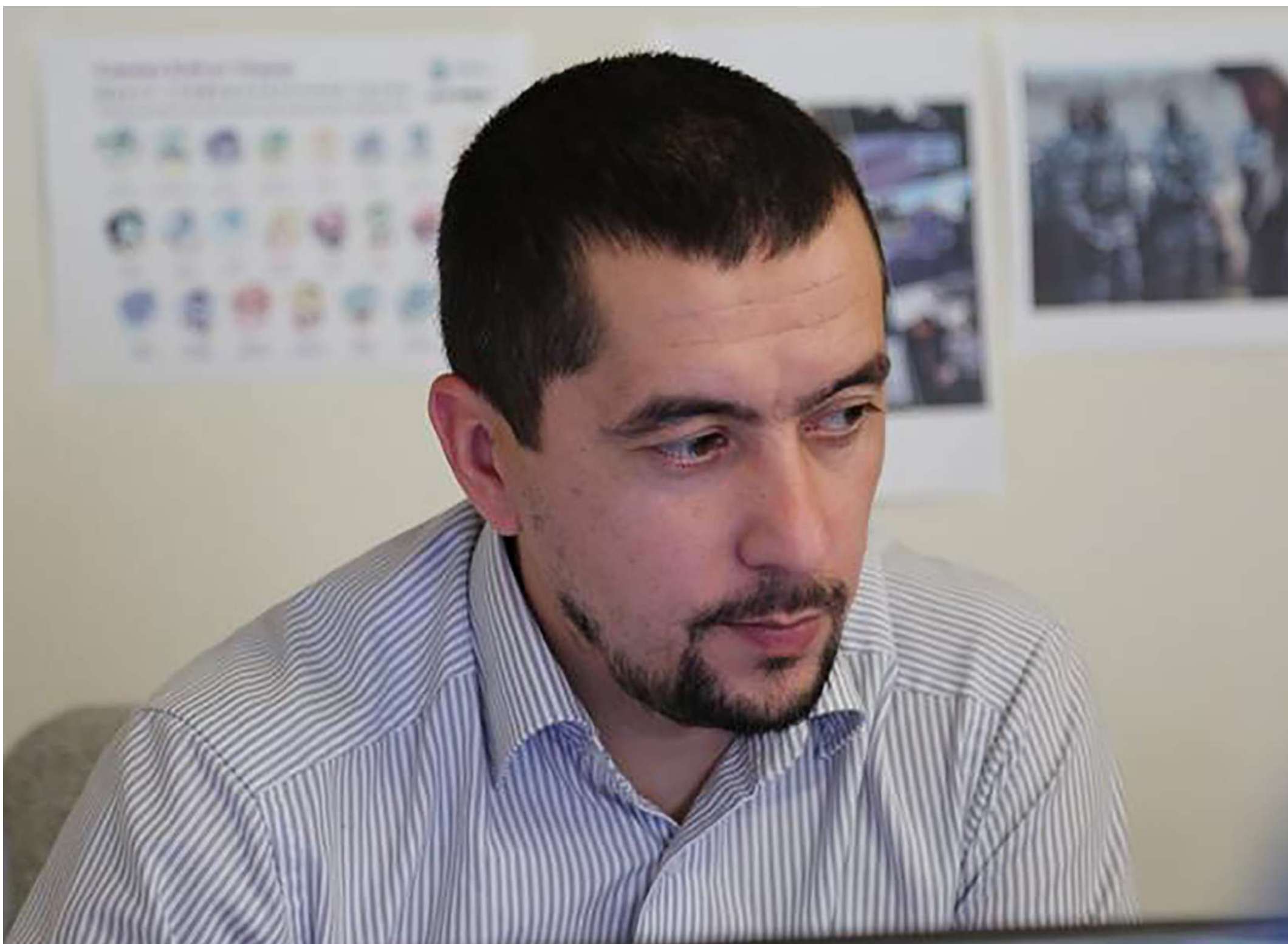
Едем Дудаков

- **НА 9 ДІБ** заарештували **АРСЕНА УМЕРОВА**
- **НА 10 ДІБ** заарештували **ЕЛЕОНОРА ІЗМАЙЛОВА, СЕЙДАМЕТА МУСТАФАЄВА ТА МЕМЕТА ЛЮМАНОВА.**

› **17 БЕРЕЗНЯ АБДУРЕШИТУ ДЖЕППАРОВУ** призначили **15 ДІБ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ** за «Пропаганду чи публічне демонстрування нацистської атрибутики чи символіки».

Арешт Абдурешита Джеппарова

Назим Шейхамбетов

валив рішення призначити адвокату **АЙДЕРУ АЗАМАТОВУ** адміністративний арешт на **8 ДІБ**, а адвокату **ЕМІНЕ АВАМІЛЄВІЙ** – на **5 ДІБ**.

› **25 БЕРЕЗНЯ ЗАЇРА СМЕДЛЯЄВА** заарештували на дві доби за звинуваченням у «публічній демонстрації нацистської символіки в соцмережах».

› **27 ТРАВНЯ** Центральний районний «суд» Сімферополя призначив адвокату **НАЗИМУ ШЕЙХМАМБЕТОВУ 8 ДІБ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ**.

› **28 ТРАВНЯ** Центральний районний «суд» окупованого Сімферополя ух-

› **13 ЛИПНЯ** Залізничний районний «суд» окупованого Криму заарештував активіста кримськотатарського національного руху **РОЛАНА ОСМАНОВА НА ТРИ ДОБИ** за «невиконання законних вимог співробітників поліції» та «дискредитацію військ РФ».

› **18 ЛИПНЯ** Керченський міський «суд» окупованого Криму відкрив провадження «адміністративної справи» щодо журналістки проекту Радіо Свобода **ОЛЕНИ ЮРЧЕНКО**. Її звинувачують у «дискредитації військ РФ».

› **27 ЛИПНЯ** затримали 45-річну мешканку Керчі, яку звинуватили у «дискредитації військ РФ» за пости в соцмережі.

Олена Юрченко

- › **15 СЕРПНЯ** Ленінський «суд» окупованого Криму заарештував діджея **ЮРІЯ РОДІОНОВА** у кафе приморського міста Щолкіне **НА 10 ДІБ** за те, що він продемонстрував українську пісню «Дике поле».
- › **У ВЕРЕСНІ** окупанти призначили адмінарешти 4 людям, які були причетні до прослуховування українських пісень на кримськотатарському весіллі.
- › Колишнього викладача Білогірського технікуму **АНДРІЯ БІЛОЗЕРОВА** заарештували **НА 14 ДІБ** за статтею 20.3 КоАП.
- › Жителя Сімферополя **АНДРІЯ БІЛОЗЕРОВА** помістили під домашній арешт **НА ДВА МІСЯЦІ** через повторну «дискредитацію» армії РФ у соцмережі «ВКонтакте».

» У Кіровському районі окупованого Криму заарештували трьох місцевих мешканців - **ЮНУСА БУДЖЕКА, ДІЛЯВЕРА МЕМЕТОВА** і **ВАЛЕНТИНА КОМІСАРЕНКА** за виконання української пісні. Усіх також оштрафували. Зазначається, що в результаті хлопці отримали **11, 12 ТА 13 ДІБ АРЕШТУ.**

ІЗ 93 ВИПАДКІВ АРЕШТУ – 74 ВИПАДКИ ПРОДОВЖЕННЯ ТЕРМІНІВ УТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ

СУД ПРОДОВЖИВ ТЕРМІН УТРИМАННЯ: Олександр Сизікову (3), Аліму Суф'янову (3), Сейрану Хайредінову (2), Яшару Шихаметову (2), Емілю Зіядінову, Ленуру Сейдаметову, Тимуру Ялкабову, Вадиму Бектемірову, Раїфу Февзієву (2), Наріману Джелялову, Асану і Азізу Ахтемовим, Ісмету Ібрагімову(2), Азамату Еюпову, Ернесу Сейтосманову, Ансару Османову, Ернесу Аметову, Ірині Данилович, Аліму Суф'янову, Сейрану Хайредінову, Олександр Сизікову, Завуру Абдуллаєву, Джеббару Бекірову, Рустему Мурасову, Рустему Таїрову, Енверу Аметову (2), Осману Аріфмеметову (2), Яшару Муєдінову, Енверу Аметову, Осману Аріфмеметову, Яшару Муєдінову (2), Руслану Сулейманову (2), Рустему Шейхалієву (2), Сервету Газієву (2), Джемілю Гафарову (2), Аліму Карімову (2), Сейрану Муртазі (2), Ерфану Османову (2), Ернесу Аметову, Рустему Мурасову, Завуру Абдуллаєву,

Джеббару Бекірову, Рустему Таїрову, Сеїтізі Аббозову, Енверу Крошу(2), Вілену Темер'янову (2), Мурату Мустафаєву, Едему Бекірову (2), Рінату Алієву (2), Марлену Мустафаєву, Ернесту Сейтосманову.

**329 ПОРУШЕНЬ
ПРАВА НА
СПРАВЕДЛИВИЙ СУД**

(255 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік зафіксовано 329 випадків порушення права на справедливий суд, 255 – щодо кримських татар. За 2021 рік було зафіксовано 478 випадків порушення цього права, за 2020 – 398.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИПАДКІВ ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД
ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ

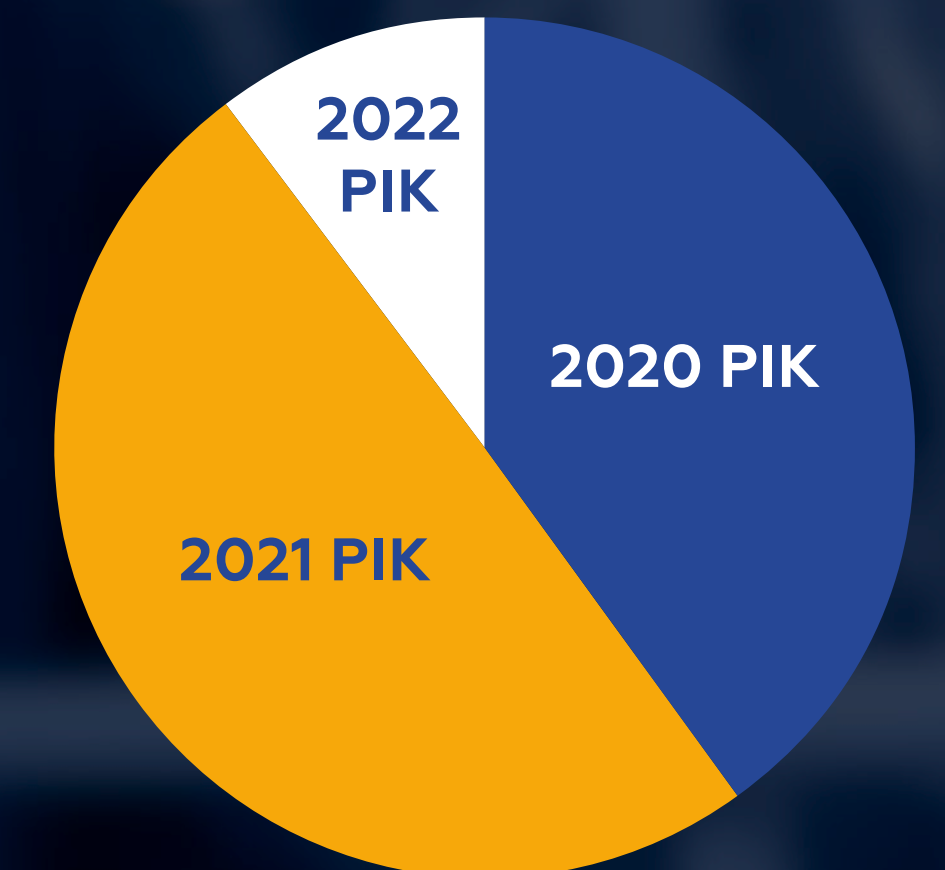
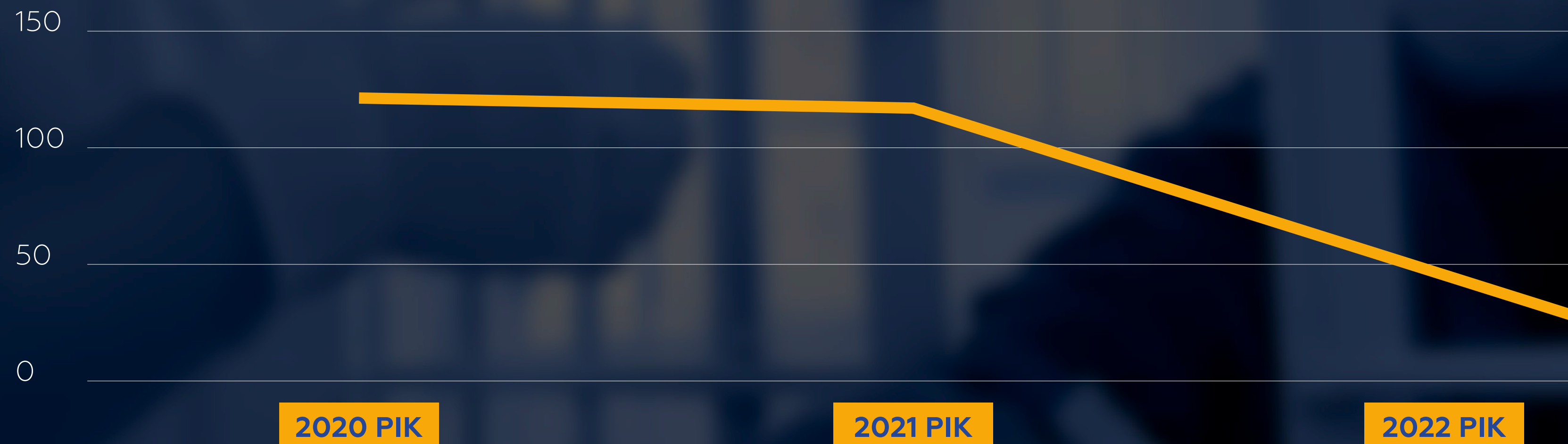
За звітний період, окрім продовження термінів арештів, вироків та нових арештів, продовжувалися фіксуватися системні відхилення апеляційних скарг адвокатів, а також винесення штрафів.

36 ПОРУШЕНЬ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я

(32 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік зафіксовано щонайменше **36 випадків порушення** права на найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я, **32** із яких – **щодо кримських татар**. За аналогічний період **минулого року** було зафіксовано **135** таких **випадків**, за **2020** – **138**.

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИПАДКІВ ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЗДОРОВ'Я
ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ**

ПРОТЯГОМ МІСЯЦЯ ЦЕ ПРАВО БУЛО ПОРУШЕНО ЩОДО ПОЛІТВ'ЯЗНІВ КРИМУ:

Мусліма Алієва, Олега Приходька, Джеміля Гафарова (7), Рустема Сейт-мететова, Османа Сейтумерова, Сейрана Салієва, Азамата Еюпова (4), Теймура Абдуллаєва, Сервета Газієва (3), Амета Сулейманова, Рустема Таїрова, Рустема Емірусейінова, Ескендера Сулейманова та Азамата Еюпова, Арсена Абхаїрова, Яшара Шихаметова і Завура Абдуллаєва, Ескендера Абдулганієва, Зеврі Абсейітова, Тимура Ібрагімова та Олексія Кисельова, Едема Смаїлова, Мемета Белялова, Ірини Данилович і Ярослава Жука.

Ці випадки порушень пов'язані з погіршенням стану здоров'я політв'язнів у місцях несвободи, ігноруванням клопотань адвокатів та самих ув'язнених, ненаданням належної медичної допомоги, особливо в умовах коронавірусної пандемії.

40 ШТРАФІВ

(17 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік було зафіксовано 40 випадків накладання штрафів, 17 – щодо кримських татар. За 2021 рік було зафіксовано 140 випадків.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИПАДКІВ ВИНЕСЕННЯ ШТРАФІВ
ЗА ПЕРІОД 2021 ТА 2022 РОКІВ

Загальна сума штрафів становила –

1 481 000 РУБЛІВ

(778 322 ГРИВЕНЬ)

ОКУПАНТИ ОШТРАФУВАЛИ:

У січні активістів **АЙДЕРА ГЕМЕДЖІ, ЕСКЕНДЕРА САЛІЄВА** та неповнолітнього **АМАРА АБДУЛГАЗІЄВА** на **10 ТИСЯЧ РУБЛІВ**.

У лютому **ЗОДІЮ САЛІЄВУ, ГАНІ АБДУЛГАНІЄВА, РІЗУ НАРУДІНОВА, РЕШАТА ЯГ'ЯЄВА ТА АРІФА ОСМАНОВА**.

У березні **ЗАЇРА СМЕДЛЯЄВА** на **40 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за звинуваченням у публічній демонстрації нацистської символіки в соцмережах. А також вісім кримчан за «дискредитацію російської армії» в Україні.

У квітні кримського активіста **СЕРГІЯ АКІМОВА** на **35 ТИСЯЧ РУБЛІВ**, 55-річного **ЖИТЕЛЯ СЕВАСТОПОЛЯ**, який зрізав «патріотичний» банер на підтримку вторгнення Росії в Україну на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ** (інформація про особу оштрафованого уточнюється).

У травні імама **ЕМІРА МЕДЖИТОВА** на **20 ТИСЯЧ РУБЛІВ**, **МУСТАФУ ДЖЕМІЛЄВА** на **20 ТИСЯЧ РУБЛІВ**.

У червні 31-річного **КРИМЧАНИНА** за одиночний пікет проти війни Росії з Україною на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ**, активістку із Сімферополя **АЛІНУ ГРЕК** за напис «Ні війні» на сторінці в соцмережі на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ**, вчительку **СУСАННУ БЕЗАЗІЄВУ** на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ**, 23-літню **МЕШКАНКУ СЕВАСТОПОЛЯ** за дискредитацію ЗС РФ на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ**.

21 липня кримського татарина **СЕРВЕРА БАРІЄВА** на **360 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за ст. 205.2 КК РФ.

26 липня **61-РІЧНОГО КРИМЧАНИНА** на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за «дискредитацію військ РФ».

ДМИТРА ГАЙНА, який замовив пісню «Дике поле» українського репера YARMAK у кафе «Краб» міста Щолкіне **(50 ТИСЯЧ)**.

ЖИТЕЛЬКУ КЕРЧІ за так звану «дискредитацію Збройних сил Російської Федерації» **(30 ТИСЯЧ)**.

Діджея **ЮРІЯ РОДІОНОВА**, який увімкнув у кримському кафе пісню «Дике поле» українського репера YARMAK **(40 ТИСЯЧ)**.

64-ЛІТНЬОГО кримчанина на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за «дискредитацію ЗС рф».

Активіста **РОЛАНА ОСМАНОВА** на **40 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за публікацію, яка засуджує вбивство мирних жителів в Україні

ДВОХ ЛЮДЕЙ по **50 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за прослуховування української музики.

ЖИТЕЛЯ ЄВПАТОРІЇ на **30 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за «дискредитацію ЗС рф»

ЖИТЕЛЯ КІРОВСЬКОГО на **45 ТИСЯЧ** за пісню «Червону калину».

ДВОХ ЖИТЕЛІВ КІРОВСЬКОГО РАЙОНУ на **30 ТА 35 ТИСЯЧ РУБЛІВ** за виконання української пісні.

ІРИНУ ДАНИЛОВИЧ на **50 ТИСЯЧ РУБЛІВ**.

ЕТАПУВАННЯ — 26

(26 з них, щодо кримських татар)

За 2022 рік зафіксовано 26 випадків етапування, всі – щодо корінного кримськотатарського народу. За аналогічний період минулого року було зафіксовано 37 випадків, за 2020 – 70 випадків.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИПАДКІВ ЕТАПУВАННЯ
ЗА ПЕРІОД 2020, 2021, 2022 РОКІВ

ОКУПАНТИ ЕТАПУВАЛИ:

Рустема Емірусейінова, Ескендера Абдулганієва та Арсена Абхаїрова, Ен-вера Омерова (2), Айдера Джемпарова, Різу Омерова, Сервера Мустафаєва, Едема Смаїлова (2), Сервера Зекір'яєва (2) та Тимура Ібрагімова (2), Сейрана Салієва, Марлена Асанова, Мемета Белялова та Сервера Мустафаєва, Тимура Ібрагімова, Сервера Зекір'яєва, Сервера Мустафаєва, Сейрана Салієва, Мемета Белялова, Ельдара Кантемірова, Ленура Халілова та Едема Смаїлова

**НЕНАЛЕЖНІ УМОВИ УТРИМАННЯ
У СІЗО І В'ЯЗНИЦЯХ, ПОРУШЕННЯ
ПРАВ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ**

ОКУПАНТИ ПОМІЩАЛИ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ У ШІЗО, СПЕЦБЛОКИ ТА СУС **4 РАЗИ**

У січні фігуранта ялтинської «справи Хізб ут-Тахрір» **МУСЛІМА АЛІЄВА** помістили до штрафного ізолятора

У лютому двічі на місяць у ШІЗО поміщали **ТЕЙМУРА АБДУЛЛАЄВА**

У вересні помістили у ШІЗО **РУСТЕМА ІСМАЇЛОВА**. Він пробув там 36 діб.

У грудні політв'язня **ТЕЙМУРА АБДУЛЛАЄВА** перевели до ШІЗО у тюремній лікарні.

Муслім Алієв

Теймур Абдуллаєв

КАТУВАННЯ ТА ПОГРОЗИ

Політв'язня **ОЛЕГА ПРИХОДЬКА** катували струмом та обливали холодною водою.

ІВАН ЯЦКІН зазнає утисків у російській колонії за його українське походження.

Громадянська журналістика **ІРИНА ДАНИЛОВИЧ** продовжує зазнавати тортур і психологічного тиску з боку ФСБ.

Російські силовіки побили кримського татарина **ЕНВЕРА КРОША**, якого затримали 11 серпня. Його катували, щоб отримати пароль від телефону.

Політв'язень **ЯРОСЛАВ ЖУК** заявив, що зазнає тортур у СІЗО Сімферополя.

Російські силовіки допитували на поліграфі викрадену херсонську активістку **ІРИНУ ГОРОБЦОВУ**.

Політв'язень **ЯРОСЛАВ ЖУК** втратив слух у Сімферопольському СІЗО через страшні тортури з боку окупантів.

РУСЛАН АБДУРАХМАНОВ написав лист, у якому розповів подробиці свого викрадення та утримання, які супроводжувалися катуваннями зі сторони окупантів.

Російські окупанти намагаються змусити політв'язня **ВОЛОДИМИРА ЯКИМЕНКА** взяти участь у

російсько-українській війні. Після відмови чоловіка йому погрожували, що насильно заберуть.

ПРИМУСОВА ПСИХІАТРИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ТА ЛІКУВАННЯ:

Політв'язня **МАРЛЕНА МУСТАФАЄВА** помістили в психіатричну лікарню для проходження амбулаторної судово-психіатричної експертизи.

Політв'язня **ЕНВЕРА КРОША** помістили до психіатричної лікарні.

Політв'язень, громадянський журналіст **ВІЛЕН ТЕМЕР'ЯНОВ**, заарештований у справі «Хізб ут-Тахрір», перебуває у психіатричній лікарні у Сімферополі, де проходить примусову судову експертизу.

МАМЕДА ДОЛГОПОЛОВА помістили на примусове лікування у психіатричну лікарню на 5 років.

ВИДАЛЕННЯ ІЗ ЗАЛИ СУДУ

Суддя в Південному окружному військовому суді ухвалив видалити із зали суду політв'язня **ЯШАРА ШИХАМЕТОВА**. Його звинуватили у «порушенні порядку».

УМОВИ УТРИМАННЯ

Фігурантам другої сімферопольської «справи Хізб ут-Тахрір» видали сухпайки з додаванням свинини, через що вони харчуються лише печивом.

Низка політв'язнів заявили, що у них дуже серйозні проблеми з хлібом та харчуванням.

Політв'язень **РІЗА ОМЕРОВ** перебуває у в'язниці міста Мінусинськ у Красноярському краї. Після прибуття у нього вилучили релігійну літературу.

ОСМАН СЕЙТУМЕРОВ утримується у невеликій камері 6х3 метри з 5 ув'язненими на 4 спальних місця. Він також скаржиться на якість харчування.

Політв'язень **ЛЕНУР ХАЛІЛОВ** припускає, що отримує від адміністрації лише частину адресованих йому листів.

Політв'язень **ЕЛЬДАР КАНТИМІРОВ** розповів про складності вчинення намазу у в'язниці через обмеження адміністрації.

Різа Омеров

ШАБАН УМЕРОВ, БЕЛЯЛ АДІЛОВ, ЛЕНУР СЕЙДАМЕТОВ, ВАДИМ БЕК-ТЕМІРОВ та ЛЕНУР ХАЛІЛОВ скаржаться, що в їхній камері відсутній як холодильник, так і телевізор.

ЕСКЕНДЕР СУЛЕЙМАНОВ сидить у камері на 4 людей з двома спальними місцями.

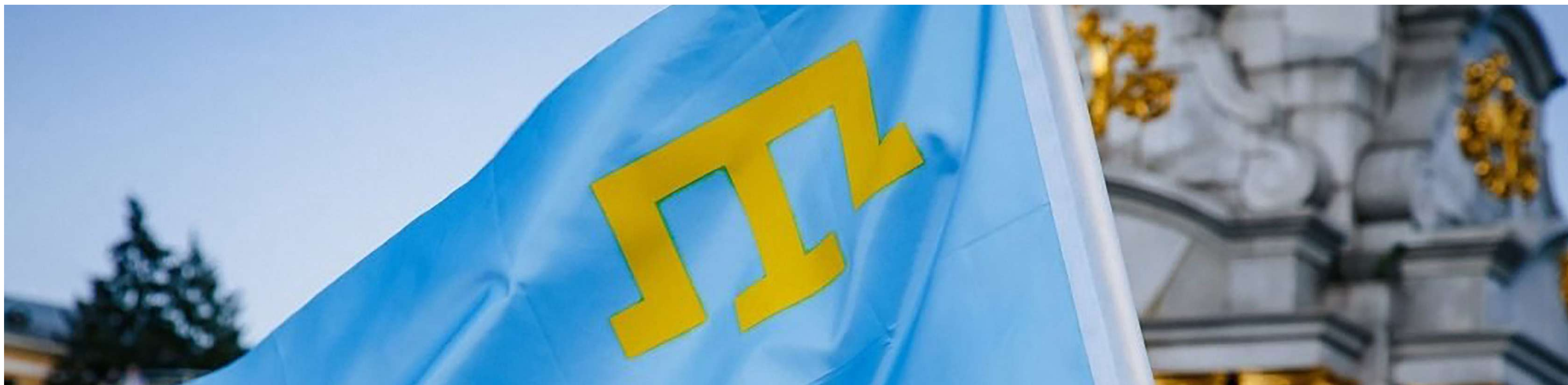
Олег Приходько

Іван Яцкін

Марлен Мустафаєв

ЗАБОРОНА КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ

У березні Суд відмовив політв'язню **РАЇФУ ФЕВЗІЄВУ** виступати кримськотатарською мовою;

5 квітня у Південному окружному військовому суді проходило засідання у «справі Хізб ут-Тахрір». Політв'язню **СЕРВЕТУ ГАЗІЄВУ** заборонили говорити кримськотатарською мовою.

ПОРУШЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ПРАВ

ПОРУШЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ПРАВ

В окупованому Криму, в Бахчисараї російська влада хоче створити зону відпочинку на території мусульманського цвинтаря Саускан.

У квітні в Джанкої окупованого Криму «прокуратура» звинуватила кримського татарина Еміра Меджитова в «незаконній місіонерській діяльності».

12 травня у Джанкойському мировому суді пройшло заключне слухання у справі про незаконне місіонерство імама Еміра Меджитова. Мусульманина оштрафували на 20 тисяч рублів.

ІНШІ ПОРУШЕННЯ

- 16 лютого в Апеляційному військово-му суді у Власисі йшов розгляд апеляційних скарг щодо білогірської «справи Хізб ут-Тахрір». Незважаючи на те, що суд задовольнив клопотання про допуск рідних та представника ЗМІ, до будівлі їх так допущено і не було.

- 23 лютого стало відомо, що російські силовики на адмінкордоні Криму з материковою Україною відмовляють українським громадянам у перепустці до окупованого Криму.

- 24 лютого стало відомо, що один укра-

їнський прикордонник загинув внаслідок обстрілу Росії із окупованого Криму.

- Мешканку Джанкоя Сусанну Безазієву звільнили зі школи через те, що вона розповіла своїм учням, що в Україні немає нацистів, а всі українці просто захищають свою землю.

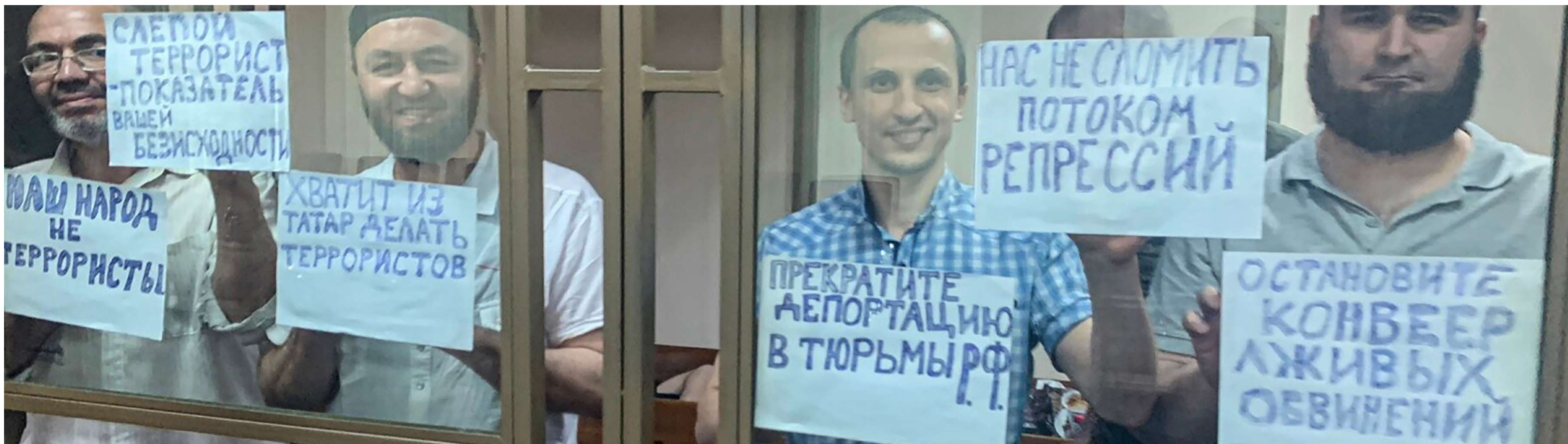
- В окупованому Криму, в м. Ескі Кирим (Старий Крим) хочуть закрити загальноосвітню кримськотатарську школу № 2 імені Двічі Героя Радянського союзу Амет-Хана Султана.

Сусанна Безазієва

- 30 квітня в Криму підконтрольна Росії влада за сприяння ФСБ провела незаконний «з'їзд представників» кримських татар.
- 31 травня в Південному окружному військовому «суді» на судовому засіданні у другій сімферопольській «справі Хізб ут-Тахрір» судовий пристав склав адміністративний протокол на Османа Арифметова за те, що вона говорила з сином.

- У липні ФСБ РФ внесла кримськотатарський добровольчий батальйон ім. Номана Челебіджіхана до списку терористичних організацій.
- 4 серпня 2022 року стало відомо про те, що адвокатів Назима Шеймамбетова, Лілю Гемеджі та Рустема Камілева Адвокатська палата Чеченської Республіки «Нізам» на вимогу Управління міністерства юстиції Чеченської Республіки позбавила професійного статусу.

- 15 серпня в окупованому Криму окупанти знесли СТО за відмову в по-служі військового КамАЗу із символом Z та російським військовослуж-бовцем.
- 19 серпня у храмах Севастополя провели урочисті богослужіння з наго-ди християнського свята Преображення. Віруючим повідомили про збір гуманітарного вантажу для окупованих армією РФ територій Донбасу та закликали робити пожертвування.

- У Севастополі звільнили 60-річну вчительку школи №22 через жовті та блакитні повітряні кульки, якими прикрасили клас.
- У Білогірську звільнили викладача технікуму Андрія Білозерова, який увімкнув українську пісню «Байрактар». На викладача донесли учні технікуму.
- З 19 вересня виїзд з окупованого Криму Керченським мостом буде можливий лише за наявності письмового дозволу військкома та з обов'язковою зазначеною датою повернення.
- Співробітники поліції приходили до журналістів «Кримської солідарності» Аліма Сулейманова та Аблямита Зіядінова з застереженням про неприпустимість участі в несанкціонованих зборах.
- Російська окупаційна адміністрація у Криму цілеспрямовано затримує отримання російських закордонних паспортів.

- Як стало відомо КРЦ, до окупованого Криму окупанти привезли 1939 дітей віком від 6 до 18 років із Херсона та Запоріжжя без теплого одягу та взуття. Їх розмістили у Євпаторії. У більшості дітей є батьки у Херсонській області. 48 дітей-сирот привезли до Сімферополю в дитячий дім «Йолочку». 34 дитини відвезли до Анапи.
- 24 жовтня стало відомо, що окупанти в Криму оголосили у розшук командира українського добровольчого батальйону «Крим» Ісу Акаєва.
- У Сімферополі на колишнього викладача Білогірського технікуму Андрія Білозерова заарештували на 14 діб, а також побили через публікацію на сторінці у «ВКонтакте» з українською піснею «Червона калина».
- Від 50 до 100 українців, викрадених російськими окупантами з окупованих територій, утримуються у кримських в'язницях, які тимчасово

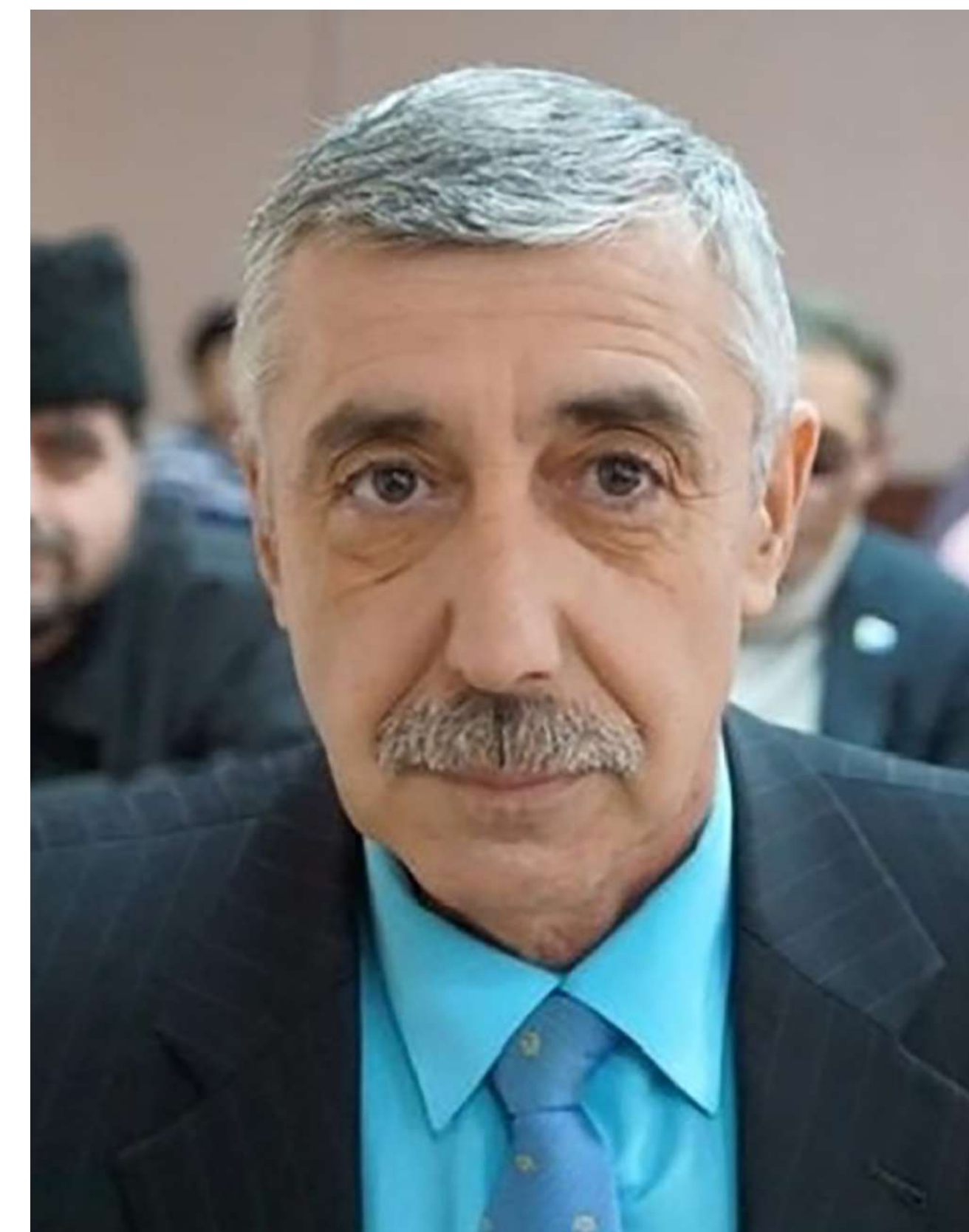
перебувають під контролем окупантів. Про це повідомляє російське видання «Агентство».

- У Генічеському районі вже понад 1,6 тисячі вихованців навчальних закладів регіону пройшли «профілактичний медичний огляд». Більше того, дітей із Херсонської області відправляють у росію на лікування захворювань, виявлених у ході профоглядів. У рамках проведення «профілактичного огляду» вихованців дитячих садків та шкіл регіону у 18 дітей виявили складні захворювання – їх відправили на лікування до російських клінік.

ЗА І ПІВРІЧЧЯ 2022 РОКУ ОКУПАНТИ ВРУЧИЛИ **5 ЗАСТЕРЕЖЕНЬ** ПРО НЕПРИПУСТИМІСТЬ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНУ

- 9 травня російська прокуратура центрального району Сімферополя вручила застереження кримському активісту Сергію Акімову про вчинення «екстремістських дій» під час святкування у Криму Дня перемоги.
- 17 травня «прокуратура» Феодосії вручила застереження 59-річному Сулейману Кадирову про неприпустимість порушення закону на можливому мітингу або пікеті, присвяченому 78-м роковинам депортації кримськотатарського народу з Криму.

Сулейман Кадиров

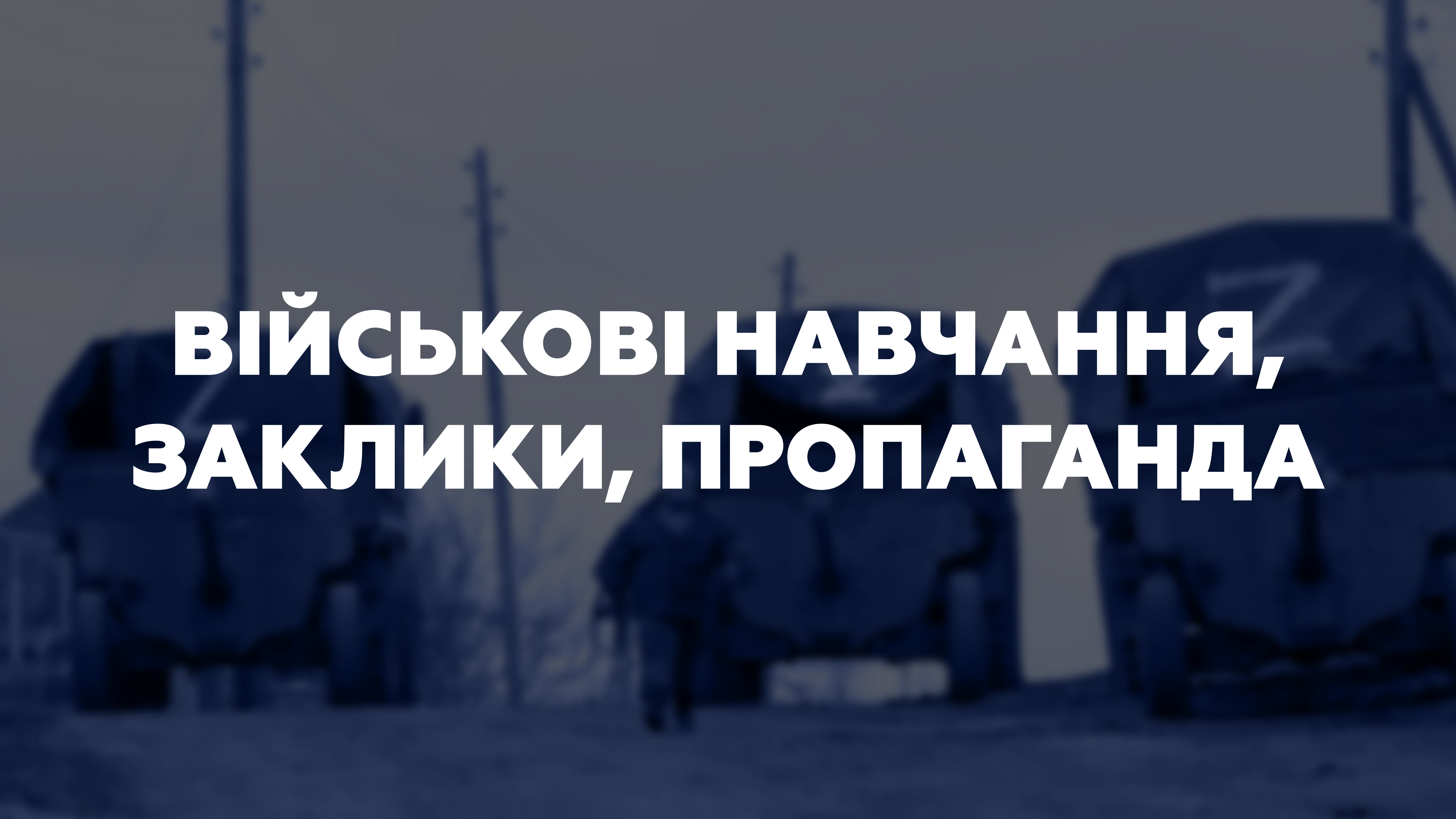
- 16 травня «прокуратура» Сімферопольського Району Криму вручила Ельмаз Акімовій застереження про неприпустимість порушення закону на можливому мітингу або пікеті, присвяченому 78-м роковинам депортації кримськотатарського народу з Криму.
- Захисниця Еміне Авамілева отримала попередження до Дня кримськотатарського прапора про неприпустимість порушення закону відтак званої прокуратури Київського району Сімферополя.
- У Сакському районі Криму правоохоронні органи вручили активісту Мансуру Тейфуку застереження про неприпустимість участі у заходах та мітингах, присвячених Дню кримськотатарського прапора 26 червня.
- У грудні 4 людини отримали попередження про неприпустимість порушення закону: Ебазер Іслямов, Ескендер Джелялов, Ельмаз Акімова, Сейтосман Каралієв.

РУЙНУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ КРИМУ

- 25 травня українська влада заявила, що через дії російських військових на території Криму загинула велика кількість дельфінів та птахів.
- У травні стало відомо, що підрив дамби на Північно-Кримському каналі армією РФ завдав збитків навколишньому середовищу України на суму понад 2,6 млрд. гривень.
- У Керчі море забарвилось у жовтий колір біля пляжу на Мамі. Керчани вважають, що у воду потрапили якісь хімікати.
- Через повномасштабну війну Росії проти України, через бомбардування та ракетні обстріли загинуло тисячі дельфінів.

**ВІЙСЬКОВІ НАВЧАННЯ,
ЗАКЛИКИ, ПРОПАГАНДА**

За звітний період до повномасштабного вторгнення окупанти провели щонайменше 20 військових навчань, під час яких було задіяно понад 11 000 військовослужбовців та 50 одиниць військової техніки.

ХРОНОЛОГІЯ

- 9 січня російські військові провели навчання з атаки безпілотних апаратів противника.
- 11 січня в окупованому Криму пройшло чергове незаконне військово-навчання, в якому було задіяно 500 морпіхів та інженерів. Чорноморський флот РФ відпрацював ракетні удари та провів тренування зі стрілецькою зброєю.
- 12 січня понад 10 тисяч російських військовослужбовців «приступили до перших занять у новому році» на полігонах в окупованому Криму та регіонах сусідньої Росії.
- 15 січня екіпаж малого протичовнового корабля «Касимов» Чорноморського флоту Росії виконав артилерійські стрілянини у штормову погоду.

- 20 січня пройшли навчання морських піхотинців Чорноморського флоту Росії. Загалом у навчаннях було задіяно близько 500 військових та близько 50 одиниць військової та спецтехніки флоту.
- 20 січня російські військові провели чергові навчання, задіявши зенітні ракетно-гарматні комплекси «Панцир-С».

- 25 січня російські танкові підрозділи виконують навчальні стрільби на полігоні у Криму.
- 26 січня військові частини Південного військового округу в Росії та в окупованому нею Криму були підняті за сигналом «навчальної тривоги» з «наступним виходом у райони зосередження».
- 27 січня Росія провела у Чорному морі випробування малого ракетного корабля «Циклон» проекту «Каракурт».
- 27 січня до Севастополя перемістили російські ракетні комплекси.

- 28 січня екіпажі кораблів Чорноморського флоту Росії виконали артилерійські стрільби з повітряних і морських цілей у рамках «планового навчання» в акваторії Чорного моря.
- 5 лютого у Криму пройшли навчання російських військових з використанням безпілотних літальних апаратів.

- 6 лютого у Криму пройшли чергові навчання Чорноморського флоту.
- 8 лютого на полігоні Опук у Криму російські морські піхотинці спільно з підрозділами армійського корпусу Південного військового округу відпрацьовували «оборону морського узбережжя».

- 11 лютого Чорноморський флот РФ провів навчальну стрілянину з морських цілей. Було задіяно понад 40 одиниць військової та спеціальної техніки.
- 14 лютого морська авіація та екіпажі протичовнових кораблів Чорноморського флоту провели навчання з пошуку та стеження за підводним човном умовного супротивника.
- 15 лютого пройшли навчання із застосуванням реактивних систем залпового вогню (РСЗВ) «Ураган» та «Град» у Криму.

- 18 лютого РФ провела вчення з перебазування з Криму до Росії бомбардувальників.
- 18 лютого окупанти провели артилерійські стрілянини у Чорному морі.
- 19 лютого російські військові задіяли ракетні комплекси «Бал» та «Бастіон» під час навчань з так званої «оборони» Криму.
- 20 лютого шість великих десантних кораблів російського Північного та Балтійського військових флотів спільно з суднами Чорноморського флоту Росії провели навчання в районі Бакальської коси.

НЕЗАКОННА МОБІЛІЗАЦІЯ:

- 5 липня «Голова» окупованого Криму Сергій Аксьонов підписав указ «Про призовні комісії з мобілізації громадян в Республіці Крим», який передбачає створення призовних комісій у муніципалітетах, а також визначає їх функції у мирний час та на випадок мобілізації.
- На війну відправили «кримський батальйон» із 1200 добровольців.
- У селищі Новоозерне на території окупованого Криму росіяни розгорнули новий центр мобілізації.
- Як стало відомо Кримськотатарському Ресурсному Центру, в окупованому Криму було виписано 60 тисяч повісток, а мобілізовано до 20 тисяч осіб.

ПЕРЕМІЩЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ У КРИМУ:

- 16 лютого на трасі «Таврида» в районі з'їзду на смт Багерове у напрямку з боку Керченського мосту у бік Феодосії було помічено колону російських військових тентованих автомашин, що використовуються для перевезення особового складу.
- 24 лютого Держприкордонслужба України опублікувала відео руху російської військової техніки з Криму на материкову частину України.

- 24 лютого в Армянську та Красноперекопську було помічено велику кількість російської військової техніки з маркуванням «Z», яке Росія перекидає на материкову частину України.
- 26 лютого трасою «Таврида», в напрямку від Севастополя до Бахчисараю, проїхали кілька автоколон російських військових «Камазів» зі знаком «Z».

- У березні російський «військовий комісаріат» окупованого Криму розпочав відбір контрактників для виконання «спеціальних військових завдань». Окупанти обіцяють 200 тисяч рублів за участь у війні Росії проти України.
- На початку березня стало відомо, що судно Морської пошуково-рятувальної служби України «Сапфір», раніше захоплене російськими військовими, знаходиться в окупованому Севастополі.

- 23 березня Міноборони Росії показало, як корабель ВМФ Росії завдає удару одночасно вісьмома крилатими ракетами «Калібр» по інфраструктурі ЗСУ, а також опублікувало кадри завдання удару батареями берегового ракетного комплексу «Бастіон»
- 26 березня Міноборони Росії показало, як екіпаж малого ракетного корабля Чорноморського флоту з акваторії Чорного моря виконав залповий пуск чотирма крилатими ракетами «Калібр» по військових об'єктах ЗСУ».

- 15 серпня у мережі з'явилося відео, де зафіксували переміщення колони військової техніки.
- 2 вересня у Криму на трасі «Таврида» помітили велику колону російської військової техніки.
- У вересні окупанти 5 днів активно перекидали військову техніку та живу силу у тимчасово окупований Крим.
- 23 листопада активісти повідомили, що у Криму відбувається жвавий рух колон російської військової техніки з боку окупованої Херсонської області у напрямку Керченського (Кримського) моста.

ПРОПАГАНДА:

- На початку березня до шкіл Криму надійшли розроблені російським Міністерством освіти методички для вчителів, в яких зазначено неправдиву інформацію про війну в Україні.
- 9 травня у центрі Севастополя провели святковий парад та ходу ветеранів. Більшість учасників параду були старшокласниками, кадетами, співробітниками МНС.

- 19 травня у центрі Севастополя відбулася дитяча хода з нагоди 100-річчя піонерії.
- 23 червня у Севастополі поліцейські організували для дітей та їхніх батьків профілактичну бесіду та показовий виступ спецназу.
- У Севастополі біля автовокзалу рекламують військову службу за контрактом у російській армії.
- 1 вересня на уроках патріотизму в школах Сімферополя так звані «герої» так званої «спецоперації» розповідали про перспективи контрактної служби у лавах армії РФ.

**ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ ТА
ПОРУШЕННЯ ПРАВ
ЛЮДИНИ У ХЕРСОНСЬКІЙ ТА
ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТЯХ**

299 ЗАТРИМАНЬ/ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ВИКРАДЕННЬ

(84 з них, щодо кримських татар)

За період повномасштабної війни в Україні ми зафіксували щонайменше 298 випадків насильницьких викрадень, 84 – щодо представників корінного кримськотатарського народу.

ОКУПАНТИ ЗАТРИМАЛИ:

Іван Федоров

- 28 лютого в Генічеську **АРТУРА МЕМЕТШАЄВА** (звільнено)
- 4 березня заступника голови Херсонського регіонального меджлісу кримських татар **НАСРУЛЛУ СЕЙДАЛІЄВА** (перебуває у СІЗО Сімферополя)
- 10 березня депутата Запорізької облради **ЛЕЙЛУ ІБРАГІМОВУ** (звільнено)
- 11 березня міського голову Мелітополя **ІВАНА ФЕДОРОВА** (звільнено)
- 12 березня у Каховці та Новій Каховці двох журналістів – **ОЛЕГА БАТУРИНА** та **СЕРГІЯ ЦИГІПУ**

- 12 березня у Мелітополі активістку **ОЛЬГУ ГАЙСУ-МОВУ** на мітингу
- 13 березня міського голову Дніпрорудного Запорізької області **ЄВГЕНА МАТВЄЄВА**
- 13 березня голову Мелітопольської районної ради **СЕРГІЯ ПРІМУ**
- 14 березня у Бердянську Запорізької області священника ПЦУ **ОЛЕГА НІКОЛАЄВА**
- 15 березня у Бердянську активіста **ВІТАЛІЯ ШЕВЧЕНКА**
- 16 березня секретаря Новокаховської міської ради **ДМИТРА ВАСИЛЬЄВА**

Євген Матвєєв

Олег Ніколаєв

Вікторія Рощина

Олександр Шаповалов

- 16 березня у Скадовську Херсонської області **ОЛЕКСАНДРА ЯКОВЛЄВА** (звільнено) та секретаря міськради **ЮРІЯ ПАЛЮХА**
- 16 березня у Бердянську журналістку hromadske **ВІКТОРІЮ РОЩИНУ**
- 17 березня Голову ГО спілки ветеранів АТО, жителя Херсона **ОЛЕКСАНДРА ЗАРІВНОГО** (у СІЗО Сімферополя)
- 19 березня міського голову міста Берислава **ОЛЕКСАНДРА ШАПОВАЛОВА** (звільнено) та одного з місцевих активістів
- 20 березня в Енергодарі Запорізької області першого заступника міського голови **ІВАНА САМОЙДЮКА**

- 20 березня на Скадовському перехресті на Херсонщині двох людей, які охороняли порядок у територіальній громаді
- 21 березня у Херсонській області у Таврійській територіальній громаді директора Чернянського ліцею **ВІКТОРА КУДЛАЯ**
- 21 березня у Мелітополі чотирьох журналістів: **МИХАЙЛА КУМКА, ЄВГЕНА БОРЯН, ЮЛІЮ ОЛЬХОВСЬКУ ТА ЛЮБОВ ЧАЙКУ**
- 21 березня у Мелітополі трьох громадян Ізраїлю: **ТЕТЯНУ КУМОК** та її батьків – **ВІРУ** та **МИХАЙЛА КУМОК**
- 22 березня у Каховці Херсонської області активіста **МИКОЛУ ШАХАЄВА**

Віктор Кудлай

Ігор Прусаєв

- 22 березня у Каховці активіста **ІГОРЯ ПРУСАЄВА**
- 22 березня голову Приазовської селищної ради **АНДРІЯ СОЛОПОВА**, його заступника та дільничного
- 22 березня депутата Токмацької міської ради від «Європейської Солідарності» **ОЛЕНУ ПЛАКСІНУ**
- 23 березня гендиректора Херсонського облмуздрамтеатру, президента міжнародного театрального фестивалю «Мельпомена Таврії», голову Євразійської театральної асоціації **ОЛЕКСАНДРА КНИГУ**
- 24 березня херсонця **МИКОЛУ МИРОНЮКА**
- 24 березня у Терпенії Мелітопольського району **ЧЛЕНА СІМ'І ЛЕННА-РИ УСЕЇНОВОЇ** (звільнено)

- 25 березня депутата Корабельної районної ради, голови фракції «Європейська Солідарність» **ДМИТРА АФАНАСЬЄВА**
- 25 березня Нижньосірогозького селищного голову Херсонської області **ДМИТРА ТАКАДЖІ**
- 25 березня на Херсонщині **ОЛЕНУ СТРОГІНУ** (звільнено)
- 25 березня **5 ЖИТЕЛІВ** Нової та Старої Збур'ївки Херсонської області
- 27 березня на Херсонщині **АНДРІЯ ПАВЛЮЧЕНКА**
- 28 березня голову Каланчацької сільради Херсонської області **СВІТ-ЛАНУ ФОМІНУ**
- 28 березня голову Голопристанської міської ради **ОЛЕКСАНДРА БА-БИЧА** (звільнено)
- 29 березня у Каховці **ДМИТРА УШАКОВА**

Ірина Ліпка

- 29 березня мешканця смт. Новоолексіївка Херсонської області **РУСТЕМА ГУГУРИКА** (перебуває в СІЗО у Сімферополі)
- 30 березня священика **СЕРГІЯ ЧУДИНОВИЧА**
- 31 березня мера Молочанська **ІРИНУ ЛІПКУ**
- 31 березня у Херсоні журналіста **КОСТЯНТИНА РИЖЕНКО**
- 1 квітня Таврійського міського Голову **МИКОЛУ РІЗАКА**

- 2 квітня ексдепутата Каховської міської ради **ОЛЕГА КОЖЕМ'ЯКІНА**
- 3 квітня чотирьох учасників мирного мітингу у Каховці (деталі уточнюються)
- 3 квітня у Каховці під час проведення мирного мітингу місцевого жителя **ЄВГЕНА МІЛЬКОВИЧА**
- 4 квітня Бехтерського сільського Голову Херсонської області **МИХАЙЛА БУРАКА (звільнено)**
- 4 квітня головного редактора сайту «Нова Каховка Сіті» **ОЛЕКСАНДРА ГУНЬКА (звільнено)**
- 5 квітня у Генічеську підприємця **СЕЛІМЕ АБЛЯЗІЗОВУ (звільнено)**
- 6 квітня старосту села Осокорівка **СЕРГІЯ КУНЦЯ**
- 6 квітня депутата Запорізької обласної ради **ВІКТОРА ДУДКА**

- 6 квітня голову Михайлівської ОТГ **ВОЛОДИМИРА РИКУНА**
- 6 квітня у Херсоні підприємця та волонтера **ІГОРЯ КУРАЯНА** (звільнено)
- 6 квітня у Херсоні **ТЕРОБОРОНІВЦЯ З ДРУЖИНОЮ ТА СИНОМ**
- 6 квітня у Новоолексіївці **ВЕНЕРУ КУРТБЕДИНОВУ** (звільнено)
- 7 квітня депутата Херсонської обласної ради **СЕРГІЯ МАКСИМЕНКА**
- 7 квітня у Каховці депутата обласної ради від «Європейської Солідарності» **ВАЛЕРІЯ САЛТИКОВА**
- 7 квітня в Олешках керівника місцевого патруля **ВІКТОРА НЕМЯТОВА**
- 7 квітня мешканку Костянтинівки **ГАЛИНУ КОЧЕР**
- 7 квітня мешканця Мелітополя **ДЕНИСА ДЕМИТРЕНКО**
- 7 квітня жителя Якимівки **АСАНА АБЛЯМІТОВА**

- 8 квітня у Новоолексіївці сина **ВЕНЕРИ КУРТБЕДІНОВОЇ** (звільнено)
- 8 квітня у Новоолексіївці **ТРЬОХ МЕШКАНЦІВ** (деталі уточнюються)
- 9 квітня колишнього голову Херсонської ОДА **АНДРІЯ ПУТІЛОВА** (звільнено)
- 9 квітня у Скадовську на Херсонщині місцевого жителя **ОЛЕКСАНДРА ГОРЯЙНОВА**
- 9 квітня на адміністративному кордоні Херсонської області та Автономної Республіки Крим **АРСЕНА ІБРАЇМОВА** (перебуває в СІЗО у Сімферополі)
- 10 квітня каховчанина **ОЛЕКСАНДРА ГЕРАСИМОВА** (звільнено)
- 10 квітня у Терпенії Мелітопольського району **ЧЛЕНА СІМ'І ЛЕННАРИ УСЕЇНОВОЇ** (звільнено)

Володимир Куріков

Рустем Османов

- 11 квітня на Херсонщині жителя села Малі Копані **МИКОЛУ КІЦУ**
- 11 квітня трьох мешканців Каховки **ГЕННАДІЯ МУРАШКІНА ІЗ СИНОМ** (звільнено) та **ВАСИЛЯ ЛОТАНЮКА** (звільнено)
- 11 квітня у Генічеську кримського татарина **АРТУРА МЕМЕТШАЄВА** (знаходиться в СІЗО Сімферополя)
- 12 квітня **ДВОХ МЕШКАНЦІВ** Гладківки Херсонської області
- 13 квітня в Новоолексіївці **ВЕНЕРУ КУРТБЕДІНОВУ** (звільнено)

- 13 квітня депутата Скадовської районної ради **ВОЛОДИМИРА ЛЬВОВИЧА КУРІКОВА** (звільнено)
- 13 квітня голову Новоуспенівської громади **ІВАНА СЕНИКА** (звільнено)
- 14 квітня у Терпенії Мелітопольського району **ЧЛЕНА СІМ'І ЛЕННАРИ УСЕІНОВОЇ** (звільнено)
- 14 квітня у Каланчаку **РУСТЕМА ОСМАНОВА** (перебуває у колонії м. Ульяновськ)
- 14 квітня мешканця Нової Збур'ївки **АНАТОЛІЯ МАТЬОРА**
- 15 квітня кримських татар **ЕСКЕНДЕРА ТА РЕШАТА ФУКА** (звільнено)
- 17 квітня 16-річного сина Голови Запорізької ОВА **ОЛЕГА БУРЯКА**
- 17 квітня голову Кирилівської громади **ІВАНА МАЛЄЄВА** (звільнено)

- 18 квітня ексмера Херсона **ВОЛОДИМИРА НІКОЛАЄНКА**
- 19 квітня у Каховці **АНАТОЛІЯ ЧАЛОГО** та **ВОЛОДИМИРА РОМАНОВА**
- 19 квітня **РЯТУВАЛЬНИКА ТА ДВОХ ПРАВООХОРОНЦІВ** у Запорізькій області
- 19 квітня у Каховці **ВІКТОРА НЕМОГО**
- 19 квітня у смт. Новоолексіївка підприємця **СЕРВЕРА БАЙРАМОВА (звільнено)**
- 19 квітня у селі Роздольне **ВОЛОДИМИРА СЕРЕДИНУ (звільнено)**
- 20 квітня у Каховці **ВОЛОДИМИРА РОМАНОВА (звільнено)**
- 21 квітня голову Нововоронцовської об'єднаної територіальної громади Херсонської області **ВОЛОДИМИРА МАРЧУКА (звільнено)**

- 21 квітня мешканця села Преображенка Херсонської області **АНДРІЯ КОНДРАЦЬКОГО**
- 24 квітня в Олешках вчителя **ВАДИМА НАЗАРЕНКА**
- 24 квітня у Мелітополі **ПОЧЕСНОГО КОНСУЛА БОЛГАРІЇ**
- 25 квітня Представника Фонду сприяння громадянській активності м. Херсона **АНАТОЛІЯ СТОЦЬКОГО (звільнено)**
- 28 квітня депутата Херсонської обласної ради, ексголови Скадовської районної ради **ІВАНА ГОНЧАРСЬКОГО**
- 30 квітня старосту Зміївки **МИКОЛИ КУРІВЧАКА (звільнено)**

Микола Курівчак

- 30 квітня вчителя, директора школи Нової Каховки **ВІКТОРА ПЕНДАЛЬЧУКА** (звільнено)
- 30 квітня співробітницю краєзнавчого музею Мелітополя **ГАЛИНУ КУЧЕР** (звільнено)
- 1 травня депутата Новокаховської міської ради, керівника дачного селища **ІГОРЯ ПРОТOKOBIЛО**
- 2 травня представника Фонду сприяння громадянській активності Херсона **АНАТОЛІЯ СТОЦЬКОГО**
- 2 травня кримських татар **ДІЛЬШАДА ТА РУСЛАНА РАХІМОВИХ** у Генічеську (звільнено)
- 2 травня эксголову Херсонського обласного відділу освіти **ЄВГЕНА КРИНИЦЬКОГО**

- 3 травня сільського голову Чернобаївки Херсонської області **ІГОРЯ ДУДАРЯ** та його заступника **ЄВГЕНА РОДІОНОВА** (звільнено)
- 3 травня мешканців села Щасливцеве Генічеського району **РЕФАТА ТА ЕДЕМА АСАНОВИХ**
- 6 травня мешканця Каховки **ЄВГЕНА ПЛІВУНА** (звільнено)
- 8 травня у Бердянську волонтера **ОЛЕКСІЯ ПІДДУБНОГО** та керівницю Бердянської станції швидкої допомоги **ОЛЬГУ САВВОН**
- 8 травня колишнього директора морського порту м. Олешки **ОЛЕКСАНДРА СУХІНА**
- 10 травня мешканця Олешок **ІГОРЯ ПШОННОГО**
- 11 травня мешканця Херсонської області **АНДРІЯ ЮРЧЕНКА** (звільнено)

- 11 травня колишнього депутата Херсонської обласної ради **ВІКТОРА ПОМАЗНЮКА**
- 12 травня каховчанина **ОЛЕКСАНДРА ОСТАПЕНКА** (звільнено)
- 12 травня директора ліцею №10 Нової Каховки **В'ЯЧЕСЛАВА РЕЗНІКОВА**
- 13 травня жительку Херсона **ІРИНУ ГОРОБЦОВУ** (у СІЗО Криму)
- 14 травня мешканця Каховки **МАКСИМА ЦЕГЕЛЬНИКА** (звільнено)
- 15 травня мешканця Каховського району **ОЛЕКСАНДРА ВАРЛАМА**
- 15 травня дитячого тренера з футболу з Нової Каховки **АНАТОЛІЯ БАКУЛІНА**
- 16 травня жителя Херсона **ОЛЕКСІЯ ВОРОНЦОВА** (звільнено)
- 16 травня жителя Херсона **ОЛЕКСАНДРА ПАВЛЕНКА** (звільнено)

- 17 травня депутата Херсонської обласної ради **СЕРГІЯ СОРОКУНСЬКОГО**
- 18 травня мешканця Херсонської області **ДМИТРА ДМИТРЕНКА**
- 21 травня мешканця міста Херсон **ВАЛЕНТИНА ГЛАДКОГО**
- 21 травня в Каховці місцевого жителя **СЕРГІЯ СІМОНОВА**
- 20 травня мешканця Генічеського району **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА (СІЗО Криму)**
- 21 травня мешканця Херсона **ВАЛЕНТИНА ГЛАДКОГО (звільнено)**
- 24 травня мешканця Херсона 22-річного активіста **ОЛЕКСІЯ ПОЛУХІНА**
- 25 травня мешканця с. Партизани Генічеського району **АЙДЕРА УМЕРОВА (СІЗО Криму)**
- 26 травня секретаря Олешківської міської ради **ВІКТОРА СИРОТУ**

- 27 травня мешканців Новоолексіївки **МУСАЄВА МАМЕДА** та **ЙОГО ДРУЖИНУ ТЕТЯНУ** (звільнено)
- 28 травня у Херсоні військові РФ викрали місцевого жителя **АНАТОЛІЯ ШУМИЛО**
- 7 червня у Херсоні **СЕРГІЯ ПОРТНОГО**
- 8 червня старосту Червономаяцького старостинського округу Новорайської сільської територіальної громади Бериславського району **ОЛЕКСАНДРА ВОРОНОГО**, а також співробітника опорного пункту селища Червоний Маяк **ГЕННАДІЯ ГОЛОВІНА**
- 9 червня депутата Чорнобаївської сільради, вчителя місцевого ліцею **СЕРГІЯ ЧЕРНОУСОВА**
- 14 червня проректора Херсонського державного університету **МАКСИМА ВІННИКА** (звільнено)

- 14 червня на Херсонщині **СЕРГІЯ МАКСИМОВА**
- 18 червня завідувачку господарства Мелітопольського міського краєзнавчого музею **ОЛЕНУ ФЕДОРЕЦЬ** (звільнено)
- 20 червня у селищі Новоолексіївка **ДО 30 ОСІБ**
- 21 червня у селищі Рикове (Партизани) та у селі Щасливцево **20 ЛЮДЕЙ**
- 21 червня у Каховці місцевого жителя **СЕРГІЯ СИМОНОВА**
- 21 червня колишнього голову Станіславської ТГ **ВОЛОДИМИРА ЖЕЛУДЕНКА** та його заступника **СЕРГІЯ СМУТЧЕНКА**

Ігор Колихаєв

- 22 червня у с. Щасливцеве Генічеського району **СУСАННУ ІЗМАЙЛОВУ** (звільнено)
- 22 червня у с. Щасливцеве Генічеського району **РАСИМА АСАНОВА** (звільнено)
- у червні жителя Херсону **ОЛЕГА ПРОНЬКА**

- 24 червня колишню голову Білозерської селищної ради **АНТОНІНУ ЧЕРЕДНИК** та депутата цієї ради **ВОЛОДИМИРА ПОСУНЬКА**
- 25 червня у Херсоні **ВАСИЛЯ МАГАЛЯСА**
- 25 червня голову Станіславської громади **ІВАНА САМОЙЛЕНКА** (звільнено)
- 27 червня у Новій Каховці директора Державного навчального закладу «Професійно-технічне училище №14» **ІГОРЯ СЕРДЮКА**
- 28 червня Херсонського міського голову **ІГОРЯ КОЛИХАЄВА**
- 28 червня жителя Херсонщини, волонтера **СЕРГІЯ ФЕДОРЕНКА**
- 28 червня у Генічеську кримського татарина **РУСТЕМА СЕЙТМЕМЕТОВА** (знаходиться у СІЗО Сімферополя)
- 29 червня жителя Херсонщини, волонтера **НАХМЕТА ІСМАІЛОВА** (звільнено)

- 21 липня жителя с. Салькове Генічеського району, кримського татарина **ІГОРЯ ХАЛІЛОВА** (знаходиться у СІЗО Сімферополя)
- 22 липня жителя Генічеська **ОЛЕКСІЯ КИСЕЛЬОВА** (знаходиться у СІЗО Сімферополя)
- 23 липня заступника керівника Головного управління Пенсійного фонду області **СЕРГІЯ БАРЧУКА** та його рідних: батька його дружина **ОЛЕКСІЯ БАРЧУКА**, батька **СЕРГІЯ БАРЧУКА – АРТЕМА** з матір'ю **ЛІДІЄЮ** та друга родини **ОЛЕГА САМОТОЯ**
- 23 липня кримського татарина, жителя Новоолексіївки **АППАЗА КУРТАМЕТА** (знаходиться у СІЗО Сімферополя)
- 27 липня жителя с. Шевченка Каховського району **ВОЛОДИМИРА ЛІФІНЦЕВА**
- 28 липня охоронця Новокаховської міської лікарні **МИКОЛУ ШИРШИКА**

- 29 липня жителя Херсонської області **ОЛЕКСІЯ ТРОЯНА** (звільнено)
- 2 серпня директорку Гаврилівської школи Каланчацької ТГ **ТЕТЯНУ ТКАЧЕНКО**
- 3 серпня голову Горностаївської селищної ради **ДМИТРА ЛЯХНА**
- 3 серпня жителя Херсонщини, волонтера **ОЛЕКСАНДРА СЛІСАРЕНКА**
- 7 серпня пресофіцера Херсонського обласного військового комісаріату **СЕРГІЯ МИНКІНА**
- 10 серпня директора Малокаховського та Коробківського сільських комунальних підприємств Херсонщини **ОЛЕКСАНДРА ЧИСТЯКОВА**
- 14 серпня жителя Херсонщини **ПАВЛА ЗАПОРОЖЦЯ** (у СІЗО Сімферополя)
- 16 серпня голову Верхньорогачицької ОТГ **СВІТЛАНУ КОРОТУН**

- 17 серпня директорку Херсонської музичної школи №3 **НАТАЛЮ ХАЛМАТОВУ**
- 18 серпня жителя Херсонщини **МИКОЛУ ГЕРУСА**
- 19 серпня жителя Херсону **ІГОРЯ МУНТЯНА**
- 20 серпня працівницю патрульної поліції Херсонщини **ІРИНУ ЛУНЯКО**
- 21 серпня директорку ліцею №3 Новокаховської міської ради **ІРИНУ ДУБАС**
- 21 серпня директорку ліцею №2 Новокаховської міської ради **ОКСАНУ ЯКУБОВУ**
- 22 серпня жителя Каховки **ВАЛЕРІЯ ПАНЧУКА**
- 23 серпня виховательку дитячого садка Херсону **ОЛЕНУ НАУМОВУ**
(звільнено)

- 24 серпня старосту села Федорівка, Зеленопідської громади **СВІТЛАНУ БОРОДАЙ**
- 24 серпня жителя села Федорівка **ІГОРЯ КУШНІРА**
- 26 серпня кримського татарина, жителя Генічеська **АКІМА ГАФАРОВА** (у СІЗО Сімферополя)
- 28 серпня жителя Каховки **ОЛЕКСАНДРА МЕЛЬКОВИЧА**
- 29 серпня кримських татар **ХАЛІЛА АМЕТОВА** та **МАМЕДА МУСТАФАЄВА** (у СІЗО Сімферополя)
- 31 серпня жительку Горностаївської громади **ТЕТЯНУ ПОНОМАРЬОВУ**
- 2 вересня жителя Каховки **ЄВГЕНІЯ ПОГРЕБНОГО**
- 2 вересня **37-РІЧНОГО ЖИТЕЛЯ** Херсону (інформація уточнюється)

- 3 вересня жителя Херсонщини **ДЕНИСА ШАХОВА**
- 5 вересня жительку Горностаївської громади **ТЕТЯНУ ПОНОМАРЬОВУ**
- 6 вересня викрали трьох лікарів на Херсонщині **ВІТАЛІЯ СЄРОВА, СЕРГІЯ ЛИКА**, а третього лікаря вже відпустили
- 8 вересня жителя Каховки **МАКСИМА ЦЕГЕЛЬНИКА**
- 8 вересня жителя Каховки **ДМИТРА СИМОНЕНКА**
- 14 вересня ексголову Білозерської селищної ради **АНТОНІНУ ЧЕРЕДНИК**
- 15 вересня голову Станіславської громади Херсонського району **ІВАНА САМОЙЛЕНКА**
- 17 вересня жителя Каховського району, пастора Християнської церкви

- 19 вересня жительку Каховки Херсонської області, журналістку **ЖАН-НУ КИСЕЛЬОВУ** (звільнено)
- 19 вересня жительку Каховки **ІРИНУ РАЗУМЕЙ**
- 21 вересня жителя села Каїри, Горностаївського району, Херсонської області **ОЛЕКСАНДРА ЛІДІНА**
- 1 жовтня жителів Каховки, подружжя **ВЛАДИСЛАВА** та **ГАННУ СИБІРСЬКИХ**
- 13 жовтня новокаховчанина **АНДРІЯ ХОДОРКОВСЬКОГО**
- 18 жовтня працівників Каховської центральної лікарні ім. родини Панкеєвих анестезіолога-реаніматолога **ДЕНИСА ЛЕМЕШЕВА** та операційну сестру **ЮЛІЮ ПАВЛЮК**
- 1 листопада жителя Каховки **ЮРІЯ БЕЛІЧЕНКА**

- 1 листопада жителів Нової Каховки двох працівників міської ради (інформація уточнюється)
- 2 листопада жителів села Первомаївка Верхньорогачицької громади на Херсонщині: **ВІКТОРА СОЛОВЙОВА, ОЛЕКСАНДРА САВЧЕНКА, АНДРІЯ БУГАЙОВА** та фермера **ВАЛЕРІЯ МІЩЕНКА**
- 3 листопада старосту одного із сіл Каховського району Херсонської області (інформація уточнюється)
- У листопаді мешканця Херсонської області **(у СІЗО Криму)**. (інформація уточнюється)
- 23 листопада 21-річну студентку Херсонського державного університету **ГАЛИНУ ЄЛЬЦОВУ**.
- 6 грудня жительку Скадовського району **ЛАРИСУ САЛОГУБ**.

25 АРЕШТІВ

(19 з них, щодо кримських татар)

За період повномасштабної війни в Україні ми зафіксували 24 арешти, 19 - щодо представників корінного кримськотатарського народу.

АРЕШТИ

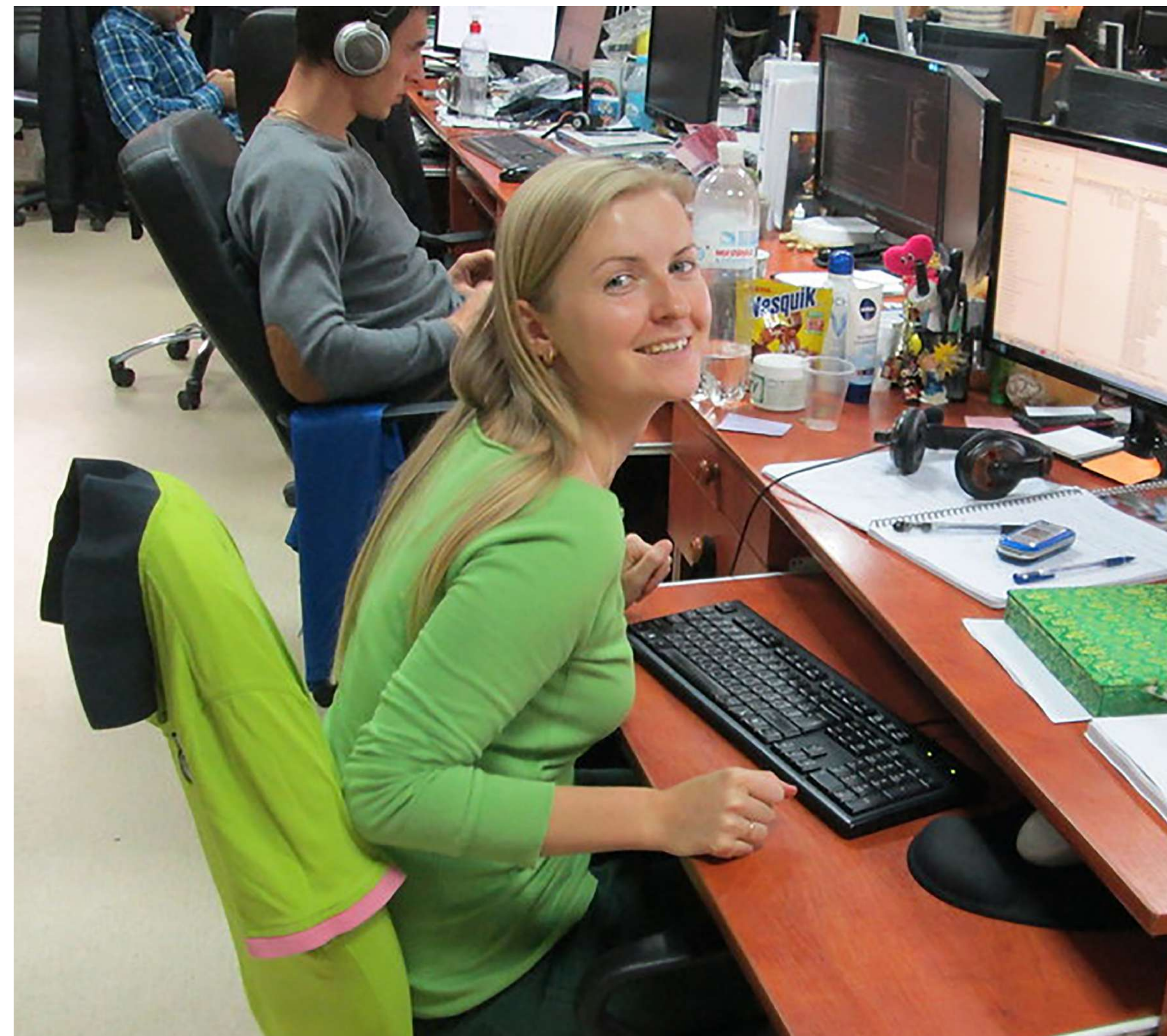
- 4 березня заарештували мешканця смт. Риков Заступника голови Херсонського регіонального меджлісу кримських татар **НАСРУЛЛУ СЕЙДАЛІЄВА** (участь у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана)
- 31 березня мешканця Новоолексіївки **РУСТЕМА ГУГУРИКА** (участь у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана)
- 9 квітня заарештували жителя Херсона **АРСЕНА ІБРАЇМОВА** (участь у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана)

Рустем Гугурик

- 14 квітня заарештували кримського татарина жителя Херсонської області **РУСТЕМА ОСМАНОВА** (участь у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана)
- **АРТУР МЕМЕТШАЄВ**, у якого 11 квітня російські окупанти провели обшук у місті Генічеськ, знаходиться в СІЗО у Сімферополі. (участь у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана)
- У травні російські окупанти в селі Партизани Генічеського району заарештували кримського татарина **АЙДЕРА УМЕРОВА** за звинуваченням в участі в батальйоні імені Номана Челебіджихана та вивезли до Криму.
- 20 травня у селі Азовському Генічеського району окупанти заарештували місцевого жителя **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА** та вивезли до Криму. Чоловіка звинувачують у участі в батальйоні імені Номана Челебіджихана. Він знаходиться у СІЗО Сімферополя.

- 13 травня окупанти викрали мешканку Херсона **ІРИНУ ГОРОБЦОВУ**. Вона наразі перебуває у катівнях ФСБ. Жінку звинувачують у «протидії спеціальній військовій операції у порядку, встановленому президентом росії».
- 5 червня окупанти заарештували мешканця Херсонської області **МЕМЕДА ДОЛГОПОВОА**, якого звинувачують в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана. Наразі він перебуває у СІЗО окупованого Криму.

Ірина Горобцова

- 18 червня окупанти заарештували українця, жителя села Новоолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИНА ТЕРЕЩЕНКА** за підозрою в участі в батальйоні імені Номана Челебіджихана. Наразі він перебуває у СІЗО окупованого Криму.

Костянтин Терещенко

- 21 липня у с. Салькове Генічеського району був заарештований кримський татарин **ІГОР ХАЛІЛОВ**, якого звинувачують в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджихана. Наразі він перебуває у СІЗО окупованого Криму.
- 22 липня у Генічеську був затриманий капітан 1-го рангу у відставці, колишній командир корабля управління ВМС України «Славутич» **ОЛЕКСІЙ КИСЕЛЬОВ** 1964 року народження. Олексія також помістили у СІЗО Сімферополя.
- 26 серпня заарештували жителя Генічеська Херсонської області, кримського татарина **АКІМА ГАФАРОВА** за підозрою в участі в батальйоні імені Номана Челебіджіхана.
- 29 серпня затримали двох кримських татар **ХАЛІЛА АМЕТОВА** та **МАМЕДА МУСТАФАЄВА** за підозрою в участі в батальйоні імені Номана Челебіджіхана. Вони знаходяться у СІЗО Сімферополя.

ВИРОКИ

Рустем Османов

- 19 серпня окупанти засудили **РУС-СТЕМА ОСМАНОВА** до 6 років позбавлення волі за звинуваченням в участі у кримськотатарському батальйоні
- 2 вересня Київський районний «суд» окупованого Сімферополя засудив до п'яти років колонії суворого режиму двох кримських татарин **РУС-ЛАНА АБДУРАХМАНОВА** та **АЙДЕРА УМЕРОВА**, яких звинуватили «в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджіхана».

- 6 вересня окупанти засудили до 10 років колонії суворого режиму кримського татарина **АРСЕНА ІБРАЇМОВА**, якого звинуватили «в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджіхана».
- 17 жовтня російський суд в окупованому Криму виніс вирок кримському татарину **АРТУРУ МЕМЕТШАЄВУ**, якого звинуватили «в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджіхана». Йому присудили 6,5 років позбавлення волі.
- У грудні Джанкойський «райсуд» засудив до 4 років і 3 місяців колонії суворого режиму українця, мешканця села Новоолексіївка Херсонської області **КОСТЯНТИНА ТЕРЕЩЕНКА**, якого звинуватили «в участі у добровольчому батальйоні імені Номана Челебіджіхана»

57 ОБШУКІВ/НЕЗАКОННИХ ПРОНИКНЕНЬ В ЖИТЛО (28 з них, щодо кримськотатарських татар)

За період повномасштабної війни в Україні ми зафіксували щонайменше 57 незаконних проникнень у житло (обшуків), 28 - у будинках представників кримськотатарського народу.

ОБШУКИ

- 28 лютого російські окупанти провели обшук у селі Чонгар у будинку представника корінного кримськотатарського народу **АРТУРА МЕМЕТ-ШАЄВА**.
- 7 березня у Новоолексіївці провели обшук в офісі та в будинку активіста національного кримськотатарського руху **ВЕЙСЕРА САРИБІЛЯЛОВА**.
- 10 березня озброєні люди у військовій формі армії РФ проникли до будинку депутата Запорізької облради **ЛЕЙЛИ ІБРАГІМОВОЇ**, яка мешкає в Мелітополі, і провели там обшук.
- 10 березня провели обшук у **КРАЄЗНАВЧОМУ МУЗЕЇ** у Мелітополі.
- 24 березня в селі Терпіння Мелітопольського району провели обшук у будинку сім'ї **ЛЕННАРИ УСЕЇНОВОЇ**.

- 10 квітня в селі Терпіння Мелітопольського району провели обшук у будинку сім'ї **ЛЕННАРИ УСЕЇНОВОЇ**.
- 6 квітня російські окупанти увірвалися з обшуком до будинку мешканки тимчасово окупованої Новоолексіївки **ВЕНЕРИ КУРТБЕДІНОВОЇ**.
- 11 квітня російські окупанти провели обшук у місті Генічеськ у будинку представника корінного кримськотатарського народу **АРТУРА МЕМЕТШАЄВА**.

- 14 квітня у смт. Каланчак здійснили незаконне проникнення у житло (обшук) **ОСМАНОВА РУСТЕМА**, після якого чоловіка затримали та відвезли до Сімферополя.
- 14 квітня російські окупанти провели обшук у Новоолексіївці у будинку заступника голови Генічеської районної державної адміністрації, члена Меджлісу кримськотатарського народу **ГУЛЬНАРИ БЕКІРОВОЇ** та колишнього політв'язня **ЕДЕМА БЕКІРОВА**.
- 14 квітня в селі Терпіння Мелітопольського району провели обшук у будинку сім'ї **ЛЕННАРИ УСЕЇНОВОЇ**.
- 15 квітня у смт. Новоолексіївка на посту зупинили автомобіль, у якому перебувала сім'я: подружжя **ЕСКЕНДЕР ТА ФАТІМА ФУКА** та їхній син **РЕШАТ ФУКА**. Батька та сина затримали та відвезли у невідомому напрямку, а з Фатімою Фука попрямували до них у будинок, де здійснили незаконне проникнення у житло (обшук).

- 15 квітня воєнним окупованому Мелітополі «кадіровці» вчинили напад та незаконне проникнення в будинок (обшук) **ДЛЯВЕРА СЕЙТУМЕРОВА**. Вони приїхали на БТРах, розбили вікна, зламали двері, проникли до будинку, перевернули та зруйнували. Сім'я Дяверера Сейтумерова знаходиться поза Мелітополем у безпеці.
- У квітні в Новоолексіївці провели незаконне проникнення/обшук у житло **ОЛЕКСАНДРА ТИХОВСЬКОГО**, застосовували тортури, забрали два автомобілі, цінності. Вивезли викинули на поле.
- У квітні у Новоолексіївці провели незаконне проникнення/обшук у житло **ІЛЛЯСА**

ЯГ'ЯЄВА, забрали цінності, підвішували на турніку, застосовували силу. Вивезли, отямився на цвинтарі.

- 16 травня в Херсоні окупанти провели незаконне проникнення в житло/обшук **ОЛЕКСАНДРА ПАВЛЕНКА**, після чого його викрали. Наразі його звільнили.
- У травні російські окупанти провели обшук у с. Партизани Генічеського району у будинку кримського татарина **АЙДЕРА УМЕРОВА**, після якого його вивезли до Криму.
- 20 травня у селі Азовському Генічеського району окупанти провели обшук у місцевого жителя **РУСЛАНА АБДУРАХМАНОВА** та вивезли до Криму.
- 24 травня російські окупанти з автоматами увірвалися до квартири працівника одного з підрозділів Запорізької АЕС **СЕРГІЯ ЩВЕЦЯ** та провели там обшук.

- 25 травня в Енергодарі окупанти провели обшук у квартирі мера міста **ДМИТРА ОРЛОВА**.
- 27 травня окупанти провели незаконний обшук у будинку кримського татарина **МУСАЄВА МАМЕДА**, який проживає в Новоолексіївці. Чоловіка та його дружину Тетяну відвезли у невідомому напрямку, після чого відпустили.
- 18 червня в окупованому Мелітополі до будинку завідувачки господарства Мелітопольського міського краєзнавчого музею **ОЛЕНИ ФЕДОРЕЦЬ** незаконно увірвалися 10 озброєних автоматами людей у камуфляжах, імовірно співробітники ФСБ рф. Пані Олену відвезли для «бесіди» у невідомому напрямку. (Звільнено)
- 22 червня провели обшук у будинку батьків покійного чоловіка **СУСАННИ ІЗМАЙЛОВОЇ**, яка є відомим у Генічеському районі культпрацівником, хореографом, викладачем народних танців. Дізнавшись про «обшук»,

Сусанна приїхала до батьків, а пізніше «обшук» провели в будинку самої жінки, вилучили смартфони та інші гаджети. Після «обшуку» її забрали за попередньою інформацією до «підвалу» 17 училища. Наразі вона звільнена.

- 22 червня провели обшук у будинку **РАСІМА АСАНОВА**, якого після «обшуку» забрали за попередньою інформацією до «підвалу» 17 училища. Наразі він звільнений.
- У Херсонській та Запорізькій областях системно проводяться незаконні проникнення у будинки людей, але за проханням постраждалих інформація залишається закритою. Усього було ще зафіксовано 31 обшук.

23 ВБИВСТВА

За період повномасштабної війни в Україні ми зафіксували 32 випадки убивств.

ВБИВСТВА

- 24 лютого **БЕЗВЕРХИЙ ВЛАДИСЛАВ ЮРІЙОВИЧ** загинув на КПП Чонгар.
- 24 лютого в селі Семихатка потрапив снаряд до будинку кримського татарина **ЕМІРА БІЛЯЛОВА**, він загинув.
- 25 лютого під час масового обстрілу загинула **НАТАЛІЯ КОСОВА** – директор Санаторної школи-інтернат Генічеська.
- 24 березня внаслідок обстрілів у Станіславі Херсонської області загинуло **ДВОЄ ЧОЛОВІКІВ**.
- 8 квітня у Херсонській області у Новоолексіївці військові РФ вбили **РОМАНА ЛІЛСОНА**.
- 14 квітня окупанти розстріляли **7 ЛЮДЕЙ** на Херсонщині та підірвали будинок із загиблими.

- 20 квітня у Херсоні російські військові на самовільно встановленому блокпості застрелили **МИРНОГО ЖИТЕЛЯ**.
- 20 квітня у Херсоні вбили блогера **ВАЛЕРІЯ КУЛЕШОВА**.
- 2 травня від тортур російських військових загинув ветеран АТО із села Абрикосівка Херсонської області **НАЗАР КАГАЛЬНЯК**.
- 4 травня на Херсонщині загинула **ОДНА ЛЮДИНА** і ще четверо отримали поранення внаслідок обстрілу окупантами.
- 11 травня до СІЗО Херсону зайшли російські військові, закидали камери світлошумовими гранатами, а також відкрили вогонь з автоматів. Одного **УВ'ЯЗНЕНОГО** вбили.
- 17 травня російський снайпер вбив волонтера **АНТОНА КУШНІРА**. Він вивозив людей з окупованої території Херсонщини, а назад доправляв гуманітарні вантажі.

- 18 травня на Херсонщині внаслідок обстрілів загинув мешканець області **ІГОР ДОКІЄНКО**.
- 29 травня внаслідок обстрілу російськими окупантами села Миролюбівка на Херсонщині загинула **9-РІЧНА ДІВЧИНКА**. Ще двоє дітей: 7-місячне немовля та 5-річна дівчинка отримали поранення.
- У червні стало відомо, що російські окупанти катували та вбили тероборонівця **ВІТАЛІЯ ЛАПЧУКА** з Херсона.
- 19 червня російські військові вбили працівника Скадовської ДСНС **СЕРГІЯ БОЙЧЕНКА**, який робив обстеження місця вибуху.
- У Нововоронцовці Бериславського району через обстріли російський військовик загинув **ЧОЛОВІК**.
- 10 серпня під час обстрілу російськими військовими Нововоронцовки, загинула вчителька місцевої школи **РАЇСА ЖОВТОНОГ**.

- У серпні внаслідок обстрілу росіянами загинула жителька Нововоронцовського району **ЛЮДМИЛА ЛІНОВСЬКА**.
- 25 серпня окупанти обстріляли місто Орхів у Запорізькій області. Загинув **17 РІЧНИЙ ЮНАК**.
- 24 серпня військові РФ розстріляли **ПОДРУЖЖЯ ПАВЛЕНКІВ** в Архангельському на Херсонщині.
- 22 грудня у тимчасово окупованому Голопристанському районі загинув **38-РІЧНИЙ ЧОЛОВІК**, який підірвався на розтяжці.

ДОПИТИ, НАПАДИ ТА ТОРТУРИ

Під час війни окупанти продовжують проводити репресивні дії у всьому Генічеському районі Херсонської області. Вони зупиняють автомобілі, затримують людей, везуть до 17 училища «до підвалу», де окупанти створили об'єкт для «допитів» тортур та залякування.

У Херсоні окупанти створили аналог донецької в'язниці «Ізоляція» для тортур українців.

НЕЗАКОННЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ:

- 1 квітня в окупованому Бердянську росіяни призначили колаборанта на посаду «мера» **ОЛЕКСАНДРА САУЛЕНКА.**
- 1 квітня у Каховці російські військові захопили владу та призначили кількох керівників-колаборантів. «Мером» міста став **ФІЛІПЧУК ПАВЛО**, «керівник» поліції - **БУХОВЕЦЬ ОЛЕГ**, «керівник» КВУ «Водоканал» - **ГАВРИЛЮК ОЛЕГ.**
- 7 квітня в Енергодарі окупанти призначили нову «главу адміністрації» міста – **АНДРІЯ ШЕВЧИКА.**

Олександр Сауленко

Володимир Сальдо

- 19 квітня окупанти призначили електрика «директором» гімназії в Енергодарі.
- 26 квітня Головою Херсонської обласної адміністрації окупанти призначили **ВОЛОДИМИРА САЛЬДО**, керівником міської адміністрації – **ОЛЕКСАНДРА КОБЦЯ**.
- 11 травня російські військові призначили **СЕРГІЯ ШВАЙКО** та **ТЕТЯНУ КАЛИНОВСЬКУ** «керівниками» Скадовська. Швайко – громадянин РФ, раніше працював будівельником. А Тетяна Калиновська – місцева жителька.
- 16 травня у Чаплинській територіальній громаді херсонські ґауляйтери призначили «головою району» **АТОМА МІРІБЯНА**.

- 19 травня окупанти призначили депутата Херсонської обласної ради **ВІТАЛІЯ БУЛЮКА** «одним із заступників голови» обласної державної адміністрації Володимира Сальдо.
- 27 травня російські військові призначили «нових керівників» у всіх старостинських округах Тягинського територіального товариства на Херсонщині.
- 29 травня російські військові призначили нового директора Херсонського обласного музично-драматичного театру **ВАЛЕРІЯ ШЕЛУДЬКО**.
- У Херсонській області російська влада призначила «начальника» обласного департаменту охорони здоров'я – **ВАДИМА ІЛЬМІЄВА**.
- 7 червня окупанти призначили колаборанта **ІГОРА СЕМЕНЧЕВА-МОЛОДШОГО** «заступником керівника ВЦА Херсонської області».
- 10 червня у Новій Каховці РФ призначила нову «керівницю» Каховського геріатричного пансіонату Херсонської облради **ЛАРИСУ КОЛОСОВУ**.

- Колишній голова Комишанської сільради **ОЛЕКСАНДР ФАТЄЄВ** захопив будівлю старостату та проголосив себе головою громади.
- 17 червня у Новій Каховці російські військові призначили «керівником» асфальтового заводу власника служби таксі - **ВОЛОДИМИРА СТАРОДУБЦЕВА**.
- Окупаційна влада призначила «нового ректора» Херсонської державної морської академії. Ним став працівник закладу **ДМИТРО КРУГЛИЙ**.
- У червні російська окупаційна влада захопила приміщення Херсонського державного університету та призначила ректором **ТЕТЯНУ ТОМІЛНУ**, яка з 2014 року була проросійською.
- 20 червня в окупованому Херсоні представили нового «ректора» морської академії. Ним став **ДМИТРО КРУГЛИЙ**, який раніше працював там

- 24 червня окупанти призначили так званого «проректора Херсонського державного університету». Ним став **ЕДУАРД ВОЛОЩУК**.
- 24 червня у Скадовську призначили так званою «керівницею міської ради» колишню працівницю міськради **ЛЮДМИЛУ ХОТІЄНКО**.
- 1 липня окупанти у Новій Каховці призначили нового «начальника відділу освіти» директора ліцею №10 **В'ЯЧЕСЛАВА РЕЗНІКОВА**.

- 7 липня гауляйтеру Запорізької області Євгену Балицькому призначили нового заступника – эксдепутата Держдуми РФ **АНДРІЯ КОЗЕНКА.**
- 18 липня окупанти у Каховці Херсонської області призначили директорку дитячого садка «Сонечко» **КАТЕРИНУ ГАДОМСЬКУ.**
- 18 липня у Роздольненській школі Каховської територіальної громади окупаційна влада призначила нову «директорку» - **ХЛИСТОВУ СВІТЛАНУ.**
- 21 липня у Любимівці Каховського району російські військові призначили так званого «керівника». Ним став продавець самогону **АНДРІЙ ШТЕПА.**
- 27 липня окупанти призначили так званим «директором Херсонського базового медичного коледжу» **ОЛЕКСАНДРА БОЙКА.**

- 31 липня у Херсоні окупанти призначили так звану «тимчасову виконувачку обов'язків ректора Херсонського національного технічного університету» **ГАЛИНУ РАЙКО**.
- 7 серпня окупанти призначили нових «керівників» школи у селі Коробки Каховської територіальної громади. Нова «директорка» - **ІРИНА НОВІКОВА** та «завучка» - **СВІТЛАНА ПРОЦЕНКО**.
- 22 грудня окупанти призначили **КОНСТАНТИНА БАСЮКА** «сенатором» Херсонської області.
- Окупанти призначили **АСАНА АЛІЄВА** старостою Новоолексіївки.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА МИРНІ ЗБОРИ:

- 16 березня у Скадовську окупанти відкрили стрілянину та застосовували сльозогінний газ до людей, які стояли на площі перед міськрадою.

- 21 березня окупанти розігнали мирних жителів у центрі Херсона. Були чутні вибухи та стрілянина, очевидці повідомляють про використання світлошумових гранат.
- 3 квітня в Каховці військові РФ відкрили вогонь по мирним жителям, що вийшли на мітинг.
- 10 квітня у Херсоні на площі біля кіноконцертної зали «Ювілейний» жителі зібралися на мирний мітинг, але його розігнали російські військові.

ІНШІ ПРАВОПОРУШЕННЯ:

- У березні у Херсоні закрили роботу українських радіоканалів у діапазоні FM. Транслюються лише російські радіоканали.
- 27 березня у Херсоні окупанти зламали двері та проникли до офісу Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим.
- 28 березня в окупованому Генічеську почали видавати рублі.
- 14 квітня в окупованому Мелітополі російські військові вкрали пенсії місцевих жителів.

- 18 квітня на Херсонщині окупанти захопили вежі та офісні приміщення мобільного оператора «Київстар».
- 19 квітня у Розівці Запорізької області російські окупанти під дулом автоматів провели «референдум».
- У квітні на Запоріжжі у Токмаку окупанти зажадали від підприємців «данину». Крім цього, змушують возити товари із Криму
- 20 квітня стало відомо, що окупанти сформували у Мелітополі вже четверту військову базу поблизу житлових кварталів.
- 21 квітня на Херсонщині військові РФ оголосили мобілізацію чоловіків.

- 22 квітня окупанти спустошили елеватор у снт. Новоолексіївка та вивезли все зерно до окупованого Криму. Також було помічено поїзд, на вагонах якого було написано «зерно». Він виїжджав із півострова через Керченський міст.

- 28 квітня стало відомо, що у раніше захопленому Мелітопольському краєзнавчому музеї російські окупанти разом із новопризначеним «директором» музею Євгеном Горлачовим знайшли скіфське золото.
- У квітні вже стало відомо, що у Генічеську на Херсонщині змушують переходити на навчання за російською програмою
- На початку травня у Каховці окупанти зажадали від підприємців пройти до 15 травня реєстрацію та отримати дозвіл на господарську діяльність
- 2 травня стало відомо, що в Херсоні та Запоріжжі інтернет перехоплено ФСБ РФ

- 4 травня російські окупанти в селі Козачі Табори Олешківської громади вночі обстріляли дитячий садок
- У травні російські окупанти під дулами автоматів організовують туристичний сезон на Арабатській Стрілці. Місцевих підприємців змушують відкривати бази відпочинку, кав'ярні, магазини.

- 13 травня двоє дітей з Бериславського району Херсонської області отримали поранення через обстріли військовими РФ
- 18 травня російські окупанти пограбували приміщення Держспоживслужби Херсонської області.
- 23 травня до Херсонського художнього музею прийшли озброєні чоловіки у цивільному одязі для того, щоб «познайомитися» та дізнатися, в яких умовах зберігається колекція. Директор художнього музею Аліна Доценко повідомила, що ці люди мають намір перевезти колекцію до Криму чи Росії.

- 28 травня росіяни закрили кордон між тимчасово окупованою Херсонською областю та підконтрольними Україні територіями.
- На Херсонщині та Запорізькій області окупанти створили 19 «комендатур» для посилення контролю над населенням.
- На Херсонщині засуджені Даріївської виправної колонії №10 російські військові перемістили до колонії №90 і змушують копати траншеї.
- На Херсонщині російські окупанти захопили приміщення Інституту зрошуваного землеробства і організували там «нічліжку з харчевнею та місцем для паркування бронетехніки»
- У червні російські окупанти захопили Херсонську обласну універсальну наукову бібліотеку ім. О.Гончара.

- Російські окупанти вирішили визнавати безхазяйними та передавати новим власникам «покинуті» підприємства українських власників, які не перереєстрували їх у російській податковій.
- 15 вересня у Херсоні представники окупаційної влади та озброєні російські військові зламали двері та захопили приміщення обласної бібліотеки для дітей. Весь бібліотечний фонд, комп'ютерна техніка та меблі перейшли під контроль військових РФ, повідомляє поліція Херсонської області.
- 23-27 вересня на тимчасово окупованих територіях у Херсонській та Запорізькій областях незаконна влада оголосила проведена «референдуми» про приєднання до РФ.
- У тимчасово окупованій Горностаївці Херсонської області російські військові пограбували селищну раду: винесли 10 комп'ютерів.

- У Новій Каховці окупанти викрали техніку з лікарні та пожежної частини.
- На Херсонщині в тимчасово окупованому Залізному Порту окупанти викрали у місцевого жителя автомобіль, майно та трансформаторну підстанцію.
- Директор дитячого табору в Криму пригрозив залишити 14-річного хлопчика з Херсона в рф через його проукраїнські погляди.
- До окупованого Криму окупанти привезли 1939 дітей віком від 6 до 18 років із Херсона та Запоріжжя без теплого одягу та взуття. Діти зараз перебувають у Євпаторії. Також окупанти вивезли 48 дітей-сиріт, які наразі знаходяться в Сімферополі в будинку дитини «Йолочка».

ТЕНДЕНЦІЇ ЗА 2022 РІК

1. Поряд із порушеннями прав людини, що продовжуються з 2014 року, з 24 лютого 2022 року фіксуються масові воєнні злочини російських військовослужбовців на нових окупованих територіях;
2. Поряд із двома категоріями переслідуваних та утримуваних у місцях несвободи громадян України «військовополонені» та «політв'язні» з'явилася третя категорія - «цивільні заручники», які без судів та слідства позбавлені волі;
3. Окупанти продовжують неправомірно використовувати своє законодавство на окупованих територіях України та затримують людей у так званих справах «Хізб ут-Тахрір», «Батальйону ім. Номана Челебіджіхана», «Свідки Єгови», за статтею «Публічні дії, спрямовані на дискредитацію використання Збройних Сил Російської Федерації» та ін.;

4. Якщо раніше окупанти надавали активістам у Криму застереження, то у березні та квітні 2022 року до потенційних активістів було застосовано адміністративні покарання у вигляді штрафів та арештів від 2 до 15 діб;

5. Окупанти цілеспрямовано створюють нові інструменти для переслідування українських громадян, так за звітний період ВС РФ ухвалив рішення про визнання «батальйону імені Номана Челебіджихана» терористичною організацією, в КоАП РФ була введена стаття ст.20.3.3 («Публічні дії, направлені на дискредитацію використання Збройних Сил Російської Федерації») та в КК РФ ст.280.3 «Публічні дії, спрямовані на дискредитацію використання Збройних Сил Російської Федерації», також вперше було застосовано ст. 20.3 КоАП РФ («Пропаганда чи громадське демонстрування нацистської атрибутики чи символіки»);

6. На нових окупованих територіях Запорізької та Херсонської областей росіяни не керуються жодним законодавством та відкрито скоюють

воєнні злочини, серед яких насильницькі викрадення, незаконні проникнення у житло, тортури та вбивства;

7. У СІЗО Сімферополя створили спеціальні бокси та ввели в експлуатацію СІЗО №2, де утримують насильницьки викрадених громадян України на нових окупованих територіях, причому інформація про цих громадян недоступна навіть на запит адвокатів;

8. Почастішали випадки катування та погроз у СІЗО окупованого Криму, а на новоокупованих територіях з'явилися спеціальні приміщення для тортур;

9. Вперше за весь період окупації, окупанти застосовують насильницьке психіатричне лікування. Політв'язня Мамеда Довгополова помістили у психлікарню на 5 років;

10. Продовжується практика незаконного етапування, коли політв'язнів перевозять на територію рф у нелюдських умовах;
11. Окупанти насильницьки вивозять дітей із нових окупованих територій до окупованого Криму як дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, так і дітей у яких є батьки;
12. Окупантами здійснювались масові затримання та адміністративні арешти адвокатів за ст. 20.2.2 КоАП рф «Організація масового одночасного перебування громадян у громадських місцях одночасного перебування громадян у громадських місцях», а також вони позбавили статусу адвоката – перешкоджання здійсненню адвокатської діяльності;
13. У 2022 році окрім проведення незаконних призовних кампаній, була здійснена часткова мобілізація. Здійснювалась цілеспрямовано у місцях компактного проживання кримських татар. Спричинило нову масову хвилю виїзду кримських татар з Криму;

14. Винесення фактично смертних вироків літнім людям, деякі з яких мають серйозні хронічні захворювання;
15. На нових окупованих територіях викладачів шкіл змушують працювати за російською програмою, батькам погрожують позбавленням батьківських прав, якщо вони відмовляються водити дитину до школи;
16. Продовжується активна пропаганда та мілітаризація у закладах освіти;
17. Відбувається примусова диспансеризація, коли дітей забирають на лікування;
18. Відбувається насильницька евакуація громадян України до рф.

КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ
КПРЦ
РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР

www.ctrcenter.org